

B.A.L. 3429

LEGILE NOI

COLECȚIA „M. A. DUMITRESCU“

No. 2

TEXTUL LEGEI

PENTRU

REFORMA AGRARĂ DIN VECHIUL REGAT

**(OLTENIA, MUNTENIA, MOLDOVA
ȘI DOBROGEA)**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IULIE 1921

Publicată în „Monitorul Oficial“ din 17 Iulie 1921

Editura „**VIAȚA ROMÂNEASCA**“ s. a.
Calea Victoriei, 37. — BUCUREȘTI

Lei 5.—

LEGILE NOI
COLECȚIA „M. A. DUMITRESCU“

3429

No. 2

5077

TEXTUL LEGEI

PENTRU

REFORMA AGRARĂ DIN VECHIUL REGAT

(OLTENIA, MUNTENIA, MOLDOVA
ȘI DOBROGEA)

DIN

BCU Cluj / Central University Library Cluj

IULIE 1921

Publicată în „Monitorul Oficial“ din

Iulie 1921

Editura „VIAȚA ROMĂNEASCĂ“ s. a.
Calea Victoriei, 37. — BUCUREȘTI

LEGE

PENTRU

REFORMA AGRARA DIN OLTENIA, MUNTENIA, MOLDOVA ȘI DOBROGEA

(vechiul regat¹⁾)

(Iulie 1921)

PARTEA I

EXPROPRIEREA

CAPITOLUL I.

Indreptățirea și măsura exproprierii.

Art. 1. — Se expropriază pentru cauză de utilitate națională proprietățile rurale, în măsura și condițiunile cuprinse în legea de față, în scopul de a sporî întinderea proprietății rurale țărănești, de a înființa pășuni comunale, precum și pentru scopuri de interes general, economic și cultural.

Pământul cultivabil din raza comunelor urbane este considerat ca proprietate rurală din punctul de vedere al legii de expropriere.

Art. 2. — Pământul expropriat și accesoriile, pe baza decretului No. 3.697/918 și prin aplicarea

¹⁾ Această lege s'a votat de Senat în ședința dela 25 Martie 1921 cu majoritate de două treimi și anume: 92 voturi pentru și 26 contra. Apoi s'a votat de Adunarea deputaților în ședința dela 7 Iulie anul 1921 și s'a adoptat tot cu o majoritate de două treimi și anume: 217 voturi pentru, iar 78 contra. În fine, din cauză că Adunarea deputaților introdusese modificări în proiectul votat de Senat, a trebuit să fie duse și aceste modificări la Senat, care le-a votat în ședința de 41 Iulie 1921.

scărei progresive anexată lui, este definitiv expropriat, cu rezerva dispozitivelor prevăzute în art. 50, în limitele și așezarea hotărâtă de organele de aplicare prevăzute în acel decret, cu modificările aduse prin decretul No. 2,011/920, iar Statul este considerat proprietar al pământului expropriat dela 15 Decembrie 1918.

Art. 3. — Moșiile și părțile de moșii expropriabile potrivit legii de față sunt lovite de indisponibilitate, în tot cecece privește aplicarea legii, din ziua de 1 Fevruarie 1921, fără îndeplinirea nici unei alte formalități; iar în cecece privește întinderea lor se socotește după starea lor juridică dela 15 August 1916, ținându-se seamă de efectul succesiunilor deschise dela această dată până la promulgarea legii de față.

Toate înstrăinările efectuate dela 15 August 1916 sunt fără efect în tot ce privește aplicarea acestei legi. Se exceptează și rămân valabile vânzările făcute cel mai târziu până la 1 Fevruarie 1921 către obștii, bănci populare sau săteni cultivatori de pământ, individual până la 10 Ha fiecare; precum și vânzările de pământ pentru construcții sau înființare de stabilimente industriale.

Suprafața astfel vândută nu intră în calculul celor două milioane Ha.

Proprietarii ce și-au înstrăinat părțile expropriabile sătenilor, prevăzute de prezenta lege, vor fi obligați să dea această cotă din restul moșiei rămase, sau dintr'altă moșie, dacă au mai multe.

Art. 4. — Exproprierea privește numai moșiile sau părțile de moșii dela 100 Ha. pământ cultivabil în sus, oricine ar fi proprietarii lor și oricare ar fi capacitatea lor juridică sau caracterul imobilului expropriat, cu excepțiunile prevăzute în prezenta lege.

Art. 5. — Moșiile stăpânite în indiviziune se consideră ca fiind divizate în cecece privește cota de expropriere. Alegerea părții de moșie supusă exproprierii se face însă din întreaga suprafață culti-

vabilă a moșiei, socotindu-se moșia ca nedivizată, afară de excepțiunile prevăzute la art. 9.

Art. 6. — Moșiile și părțile de moșii situate în aceeaș comună, precum și moșiile situate în comune apropiate, aparținând aceluiaș proprietar, se socotesc ca fiind o singură proprietate. Fac excepție moșiile comasate pe baza dispozițiunilor decretului No. 3.697/918, fără ca întinderea totală, astfel comasată, să treacă peste maximum de: 250 Ha în regiunile unde cererile de împrumietărire sunt mari, 400 Ha în regiunile unde cererile de împrumietărire sunt mijlocii și 500 Ha în regiunile unde cererile de împrumietărire sunt satisfăcute.

Art. 7. — Se declară expropriate în întregime:

a) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale supușilor Statelor străine, fie că sunt străini prin origina lor, fie că au devenit străini prin căsătorie sau alt mod;

b) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale absenteiștilor, intră în această categorie toate proprietățile cari în cei din urmă 5 ani au fost neîntrerupt impuse, conform legii speciale, la un impozit funciar îndoit.

Intră, deasemenea, în această categorie și toate proprietățile, fără considerație de întindere, cari au fost arendate și cultivate prin arendași încontinuu între 23 Aprilie 1910 și 24 Aprilie 1920 inclusiv.

Fac excepție moșiile arendate de părinții copiilor lor, cu act autentic, sau cu act cu dată certă, de tutorii minorilor sau interzișilor, de sechestruii judiciari, moșiile femeilor, ale funcționarilor publici și ale militarilor;

c) Pământul cultivabil al Domeniului Coroanei, Casei rurale și ale tuturor persoanelor morale, publice și private, instituțiuni, fundațiuni, etc., chiar când actele lor de fundațiune, donațiune, testamente sau orice alte dispozițiuni, sub orice titlu, ar prevedea direct sau prin orice fel de cauze

prohibitive neînstrăinarea lor sau le-ar fi dat vreo destinațiune specială.

Pășunile comunelor urbane și rurale, precum și pământurile bisericilor și ale școalelor până la 12 Ha nu sunt expropriabile;

d) Pământul folosit cu titlu de embatic, besman, locațiune ereditară, otașniță, fie că este acoperit cu plantațiuni, sădiri, clădiri sau nu, fie că este situat în comunele rurale sau în comunele urbane.

Sunt și rămân desființate, în virtutea acestei legi, toate drepturile sau privilegiile, de orice natură și de oriunde ar deriva (hrisoave domnești, hotărâri, etc.) pe cari le au proprietarii sau alte persoane asupra acestor pământuri.

Exproprierea se face în folosul embaticarilor;

e) Pământul rural ținut cu arendă de sătenii cultivatori de pământ cel puțin 5 ani neîntrerupti, dacă își vor fi construit pe el case sau vor fi plantat vii sau pomi roditori;

f) Terenul domenal silvic, pe care a fost păduri și care acum e gol, sau e acoperit cu tufișuri ce nu vor mai putea deveni nici odată pădure, cu rezerva terenului necesar personalului silvic;

g) Proprietățile rurale în cuprinderea lor totală ale celor condamnați pentru crimă împotriva Statului sau pentru dezertare la inamic.

Casele de locuit cu parcurile lor, sădirile, pădurile, viile și stabilimentele industriale, morile, apele cari le alimentează, expropriate în condițiunile alineatelor *a* și *b* de mai sus, pot fi scoase din expropriere și redade proprietarilor după cererea lor și cu aprobarea Comitetului agrar, dacă ele nu sunt necesare unui scop economic, sanitar sau cultural obștesc.

Pentru aceste imobile aparținând proprietarilor expropriați conform alineatului *a*, scoaterea din expropriere se face cu rezervele de mai sus și cu condițiune ca proprietarul, sau cei cari au dobândit sau vor dobândi asemenea imobile până la promulgarea legii, să le vândă într'un termen de trei ani dela această promulgare.

Imobilele proprietarilor cari nu le vor fi înstrăinat în acest termen vor fi vândute prin licitație publică după cererea parchetului.

Art. 8. — Se declară expropriat parțial:

a) Pământul cultivabil dela 100 hectare în sus al moșiilor particulare arendate și cultivate prin arendași la 23 Aprilie 1920 sau și azi arendate;

b) Pământul cultivabil al moșiilor particulare cultivate de proprietarii lor, dela următoarele suprafețe în sus:

100 Ha la munte și deal;

150 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt mari;

200 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt mijlocii;

250 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt satisfăcute;

c) Pământul cultivabil al moșiilor particulare cultivate de proprietarii lor cari la 1 Fevruarie 1921 au avut investiții importante în inventar și clădiri necesare exploatării agricole, crescătorii de vite, sau instalații industriale agricole, dela următoarele suprafețe în sus:

100 Ha la munte și deal;

200 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt mari;

300 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt mijlocii;

500 Ha la șes în regiunile unde cererile de împroprietărire sunt satisfăcute.

Intră în această categorie și acei proprietari cari au moșiile situate în regiunile devastate de război și cari au avut asemenea investiții, crescătorii sau instalații la 15 August 1916.

Se înțelege prin regiuni cu cereri de împroprietărire mari acele regiuni unde pământul expropriat astăzi, sau expropriabil prin dispozițiunile art. 7 și 8 alin. *a*, nu îndestulează pe toți îndreptățiții, categoria 1, 2 și 3, potrivit art. 78, pe baza lotului de completare de 5 Ha; prin regiuni cu

cereri de împrorietărire mijlocii acolo unde mobilizații îndreptățiți, categoria 1, 2 și 3, potrivit art. 78, pe baza lotului de complectare de 5 Ha, sunt îndestulați, și prin regiuni cu cereri de împrorietărire satisfăcute acele regiuni unde toți cei îndreptățiți pot fi împrorietăriți.

Regiunea se socotește compusă din toate comunele și satele ale căror locuitori au muncit sau au avut vitele de muncă învoite în trecut în mod obișnuit pe moșie.

Art. 9. — La moșiile stăpânite prin indiviziune la 1 Fevruarie 1921, precum și la acele stăpânite în baza succesiunilor deschise după această dată, exproprierea se va scoborî în regiunile cu cereri de împrorietărire mari și mijlocii și în regiunile cu cereri de împrorietărire satisfăcute pentru împrorietărire sau pentru înființare de pășune comunală, dacă va fi nevoie, pentru a atinge limitele regionale din art. 8, alin. *b*, până la 100 Ha de fiecare coproprietar și de fiecare moșie.

În cazul când în modul prevăzut în alineatul precedent cererile de împrorietărire sau de înființare de pășune comunală nu sunt satisfăcute, aceste moșii se vor reduce până la maximum regional stabilit prin art. 8, alin. *b*, chiar dacă cota fiecărui coproprietar ar fi mai mică de 100 Ha.

În acest din urmă caz, suprafața de pământ expropriată în acest fel se va plăti în numerar, s'au se va schimba cu o suprafață echivalentă ca valoare în regiunea de colonizare dacă va exista pământ disponibil, după alegerea proprietarului.

Se excéptează moșiile stăpânite în indiviziune înainte de 15 August 1916, cari la această dată aveau cel puțin un coproprietar minor sau coproprietar mobilizat.

În Dobrogea nu se vor coloniza proprietarii pentru schimb benevol sau forțat.

Art. 10. — Proprietarul care are sau a avut la 15 August 1916 mai multe moșii și posedă în total mai mult de 500 Ha pământ cultivabil ex-

propriabil, divizat sau în indiviziune, va fi expropriat până la maximum de:

200 Ha pentru cel cu moșiile arendate în condițiunile art. 8;

200 Ha pentru cel care are moșiile la munte și la deal, ori care ar fi regiunea;

250 Ha pentru cel care are moșiile în regiunile cu cereri de împrumutări mari;

400 Ha pentru cel care are moșiile în regiunile cu cereri de împrumutări mijlocii, și

500 Ha pentru cel care le posedă în regiunile unde cererile de împrumutări sunt satisfăcute.

Proprietarul care posedă moși în regiuni diferite va fi expropriat până la mijlocia maximului regiunilor unde are moșiile.

Proprietarul care a avut la 1 Fevruarie 1921 ferme cu crescătorii de vite, instalațiuni agricole, și inventar propriu sau industrii agricole importante, va putea fi expropriat până la maximum de 500 Ha, indiferent de regiunile unde posedă moșiile.

Art. 11. — Proprietarul care posedă moși arendate și cultivate în regie, poate să-și oprească în ori care din ele suprafața scutită de expropriere.

Art. 12. — Proprietarilor cari au unul sau mai mulți fii, cari au studiat sau studiază agronomia, fiind înscriși în școală cel mai târziu până la 1 Ianuarie 1920, și o frecventează, li se poate rezervă în regiunile de șes un lot de 50 Ha pentru fiecare din acești fii, peste suprafața ce-i rămâne neexpropriată conform prevederilor acestei legi, cu obligația, sub pedeapsă de nulitate a acestui drept, să obțină diploma în cel mult 5 ani dela promulgarea acestei legi și dela acea dată să-și cultive singur pământul.

Proprietarul care este agronom-titrat are același drept.

Art. 13. — Se socotește ca pământ cultivabil, în înțelesul legii de față, tot pământul pe care s'au făcut până astăzi arături, locurile de fâneață, pășunile, precum și pământul inundabil care se cultivează sau se pășunează.

Exproprierea se calculează asupra pământului cultivabil, adică asupra întinderii rămasă din fiecare moșie sau parte de moșie, după ce s'au scăzut: viile, plantațiunile de pomi roditori și orice sădiri făcute până la 1 Ianuarie 1917, pământul irigat artificial, pădurile, râurile, locurile mocirloase, iazurile, lacurile, bălțile, suprafețele ocupate de curți și clădiri, terenurile neproductive. (Drumuri, râpe, nisipuri mișcătoare, sărături, etc).

Art. 14. — Bălțile și albia râurilor, pământul des inundabil, mocirlos, neproductiv, râpele, pot fi expropriate în întregime, fără considerare de întindere, pentru a fi drenate, secate sau împădurite de comună sau Stat.

Dacă însă proprietarii unor asemenea terenuri se obligă să facă aceste îmbunătățiri treptat într'un termen de cel mult 10 ani, Comitetul agrar poate hotărî să nu fie expropriate, fixând și sancțiunile pentru îndeplinirea obligațiilor proprietarului.

Pentru atingerea scopurilor arătate mai sus, nu se ține seamă, la expropriere, de întinderea moșiei.

Acolo unde iazurile, lacurile și bălțile, de o suprafață maximă de 150 Ha sunt înconjurate de pământul expropriat, se vor putea expropria dându-se în proprietatea comunei pentru a fi folosite de săteni.

Art. 15. — Partea ce rămâne proprietarului, potrivit art. 8 și 9, se fixează de îndată de organele de aplicare ale legii, însă luarea în primire a pământului expropriat, care întrece exproprierea făcută conform decretului No. 3.697 din 1918, nu se va face deocâmdată decât acolo unde el se poate da imediat în arendă sau în proprietatea sătenilor.

Pământul expropriat care întrece necesitatea actuală de împroprietărire a sătenilor se poate arenda proprietarului expropriat pe termen de trei ani, dacă nu va fi cerut de săteni.

Proprietarii expropriați plătesc pentru pământul lăsat în folosința lor, conform dispozițiilor

de mai sus, pe lângă dările către Stat, județ și comună, și o arendă egală cu ratele pe cari le datorește Statul pentru valoarea pământului expropriat. Statul își rezervă totuși dreptul de a lua din folosința proprietarului, înăuntrul acestor intervale de timp, suprafața necesară pentru executarea lucrărilor premergătoare colonizării.

Art. 16. — Pământul cultivabil al moșiilor arendate și cultivate prin arendași la 23 Aprilie 1920, sau și astăzi arendate, din regiunile de munte și deal, cu excepția moșiilor arendate la obștii din această ultimă regiune, se întrebuițează la împroprietărirea sătenilor dela 25 Ha în sus.

Pământul cultivabil al moșiilor cultivate de proprietarii lor din regiunile de munte, precum și acela al moșiilor arendate la obștii din regiunile de deal, se întrebuițează la împroprietărirea sătenilor dela 50 Ha în sus.

Pământul expropriat, prin dispozițiunile de mai sus, peste maximum regional stabilit la art. 8 se plătește în numerar sau se schimbă cu o suprafață echivalentă ca valoare în regiunile de colonizare.

În cazul când proprietarii din regiunile de munte și deal convin a fi expropriați în întregime, li se dă în regiunea de colonizare o suprafață odată și jumătate cât suprafața cedată.

Art. 17. — Alegerea părții de moșie expropriată prin dispozițiunile legii de față, peste exproprierea făcută prin aplicarea scării progresive din decretul-lege No. 3.697/918, se face astfel în cât moșia care rămâne proprietarului să fie comasată.

Art. 18. — Se poate oferi pentru expropriere partea ce revine proprietarului dintr'o moșie, rezervându-se o suprafață egală în partea ce cade sub expropriere a unei moșii din aceeași comună.

Când moșia pentru care se cere comasarea este situată în altă comună și ambele în regiune cu cereri de împroprietărire mari, schimbul se poate admite de organele de aplicare ale legii, fără ca

suprafața comasată să depășească 250 Ha; când moșia pentru care se cere comasarea este situată în regiune cu cereri de împrumutări mijlocie și moșia care cedează pentru comasare este situată în regiunile cu cereri de împrumutări mari, schimbul se poate admite de organele de aplicare a legii, fără însă ca suprafața astfel comasată să depășească 400 Ha; iar când această moșie este situată în regiune cu cereri de împrumutări satisfăcute, schimbul se admite de drept, fără ca suprafața astfel comasată să depășească 500 Ha.

Art. 19. — Se încuviințează, cu consimțământul părților și cu aprobarea organelor de aplicare ale legii, schimbul pământului expropriat prin legea de față, a celui expropriat prin decretul No. 3.697/918, a pământului rural dobândit prin legile dela 1864, precum și schimbul pământului împrumutărilor prin legile dela 1879, prin legea pentru regularea proprietății imobiliare în Dobrogea din 3 Aprilie 1882 și legile de vânzare a bunurilor Statului, a izlazurilor comunale, atât între ele, cât și cu pământul rămas proprietarului.

În caz când părțile nu se pot înțelege asupra schimbului, Comitetul agrar în urma unei anchete la fața locului va putea hotărî schimbul.

Art. 20. — Când un proprietar va fi expropriat de tot pământul cultivabil dintr'o moșie aflată în hotarul unei comune, sau când pământul îi va fi schimbat conform dispozițiilor art. 16, vor trebui să fie expropriate, la cererea lui, clădirile și pământul nesupus exproprierii și aparținând acelei moșii.

Art. 21. — Se poate expropria din pădurile aparținând proprietarilor particulari, persoanelor morale publice și private și Statului, suprafața necesară până la maximum de 200 Ha pentru a schimba vatra satelor așezate în locuri mlăștinoase, inundabile și insalubre sau pe terenuri fugitive.

Art. 22. — Împărțirea pe regiuni a terenurilor din punct de vedere al exproprierii terenurilor de

cultură și a pășunelor comunale în: *munte, deal și șes*, se va hotărî de către organele de aplicare ale sub Capitolul V al legii prezente, ținând seamă de definiția riguros științifică la fiecare moșie în parte.

CAPITOLUL II.

Pășunile comunale

Art. 23. — În vederea înființării sau complectării pășunelor comunale, exproprierea se poate coborî în regiunile de munte și sub 100 Ha; pământul propriu numai pentru pășune și fâneață putând fi expropriat până la 25 Ha.

În regiunile de munte și deal se pot expropria și poenele din pădure mai mici de 20 și 10 Ha apropiate, precum și suprafața intermediară, dacă vor fi două sau mai multe din aceste poeni depărtate între ele la maximum de 200 m., și întrerupte de grupuri mici de arbori.

Exproprierea de păduri conform art. 12 din legea pășunelor comunale se face după avizul consiliului tehnic al Casei pădurilor și cu aprobarea Comitetului agrar.

Terenul domenal silvic expropriat conform art. 7, alin. f, va servi de preferință pentru înființare de pășuni comunale.

Crescătorilor de vite li se respectă pășunea și fâneața necesară, în conformitate cu dispozițiile art. 22 din legea pășunelor comunale, promulgată prin înaltul decret No. 3.865 din 22 Septembrie 1920, chiar dacă această suprafață depășește cotele fixate prin art. 8.

În lipsă de moșii expropriabile sătenii își pot înființa sau complecta din proprietățile lor pășunea comună, dacă majoritatea locuitorilor consimte.

Legea specială a pășunelor comunale promulgată prin înaltul decret regal No. 3.865 din 22 Septembrie 1920 se completează cu aliniatele de mai sus.

CAPITOLUL III

Dispozițiuni generale

Art. 24. — Subsolul pământului expropriat pentru cultură rămâne proprietatea Statului, iar subsolul pământului expropriat pentru înființarea pășunelor comunale la munte și deal, precum și acela al pământului schimbat conform art. 9 și 16, rămâne proprietarului.

Art. 25. — Proprietarul și sătenii sunt obligați să permită drumurile și lucrările necesare folosinței și cultivării pământului, adăpării vitelor la adăpători naturale, atât pentru categoriile de pământ arătate la art. 13, cât și pentru părțile de moșii expropriate sau rămase proprietarului. Cheltuielile necesare pentru întreținerea adăpătorilor și drumurilor folosite împreună, se suportă proporțional de interesați.

Art. 26. — Dacă pe pământul expropriat și dat în folosință sătenilor sunt semănături, ele rămân până la recoltă proprietarului; iar dacă sunt ogoare și arături, proprietarul are drept la valoarea lor apreciată de organele de aplicare ale legii.

Pentru semănăturile aflate în 1919 și făcute de proprietari în terenurile ce s'au expropriat conform decretului-lege No. 3.697 din 15 Decembrie 1918, semănături ce au fost luate de săteni, se va plăti proprietarului muncile făcute, precum și sămânța pe prețul stabilit de tribunalele ordinare, dacă el nu a fost stabilit de consiliul superior al agriculturii.

De asemenea, acolo unde semănăturile s'au luat în dijmă, săteanul se consideră complet descărcat, proporția dijmei rămânând bine stabilită acea care s'a ho-

tărit de comun acord sau s'a stabilit de comisia centrală județeană.

De asemenea, acolo unde semănăturile s'au făcut de săteni în dijmă pe pământul expropriat, iar recolta a fost ridicată de săteni, sătenii nu sunt obligați să restituie proprietarului vre-o despăgubire.

Art. 27. — Moșiile rămase în urma exproprierii nu se pot arenda pe un termen mai mic de 7 ani.

Arendarea în total a moșiilor rămase după expropriere se va face cu drept de preferință la preț și condițiuni egale obștiilor locale sau agronomilor de profesiune.

Art. 28. — Statul are dreptul să rezerve din proprietățile sale și din cele expropriate suprafețele de pământ cari au astăzi sau cari pot avea în viitor o destinație specială pentru împlinirea unui scop social economic, cultural general, militar, educație fizică, industrial, etc.

În nici un caz suprafețele ce se vor reține conform acestui articol nu vor fi mai mari ca 300 Ha.

Dacă nevoile celor îndreptățiți de a fi împrumozitate nu sunt însă complet satisfăcute, nu se poate rezerva decât până la maximum $\frac{1}{8}$ din întinderea expropriată.

Se respectă mănăstirilor folosința vetrelor actuale.

Pentru construcțiile de școli și biserici în comunele rurale se poate expropria până la cel mult un hectar din orice proprietate, dându-se proprietarului un alt teren echivalent ca valoare celui expropriat.

Art. 29. — Bunurile mici și tot pământul cultivabil, cari sunt proprietatea Statului, trec în administrația Casei centrale a împrumozitării, pentru a fi întrebuințate conform dispozițiilor art. 1 din legea de față.

Art. 30. — Contractele de arendare sunt desființate de drept pentru partea sau pentru părțile de moșii expropriate, reducându-se proporțional și arenda, fără nici un fel de pretențiune din partea arendașului.

Proprietarul este obligat a restitui arendașului din garanție o parte proporțională cu întinderea de pământ pentru care s'a desființat contractul de arenda. Dacă suprafața expropriată trece de 25 la sută din întinderea

totală a moșiei, arendașii și proprietarii au facultatea de a cere rezilierea contractului întreg, fără nici un fel de pretențiune.

Contractele de arendă ale agronomilor titrați se vor respecta până la terminarea lor.

În cazurile prevăzute de art. 16 contractul de arendare se reziliază de plin drept, fără ca arendașul să poată formula vre-o pretențiune de daune contra proprietarului.

Art. 31. — Casa centrală a împrumutării poate vinde prin bună învoială sătenilor atât bunurile mici care sunt proprietatea Statului, cât și suprafețele de pământ expropriate și care prin natura lor nu sunt proprii a fi întrebuințate pentru împrumutarea sau pentru pășune, preferindu-se: așezămintele culturale, sanitare și cooperative, învalizii de războiu, văduvele cu copii, vecinii sau cei cari l-au stăpânit în arendă înainte.

Ministerul agriculturii poate vinde prin bună învoială din pământul expropriat până la cinci hectare pentru instalațiuni industriale, dacă cumpărătorul se obligă ca în cel mult doi ani de la cumpărare să instaleze o industrie cu un capital de cel puțin 60.000 lei. Nerespectarea condițiunilor de mai sus atrage rezilierea vânzării.

Art. 32. — Statul are drept de preemțiune, cu acelaș preț și în condițiuni egale, la cumpărarea conacelor moșiilor expropriate, precum și al moșiilor în corpuri întregi de la 50 Ha. în sus.

Acest drept de preemțiune privește numai pământul cultivabil astfel cum este definit prin art. 13 din lege; el se exercită de Casa centrală a împrumutării. Or și ce vânzare pentru a fi definitivă trebuie să fie notificată Casei centrale a împrumutării, care are timp de 30 de zile libere pentru a reține imobilul vândut pe prețul și în condițiunile arătate în contractul de vânzare. Dacă în acest timp Casa centrală a împrumutării nu și-a arătat în scris intenția de a cumpăra pe acelaș preț și în aceleași condițiuni imobilul, vânzarea este definitivă.

Orice vânzător poate să evite exercițiul dreptului de preemțiune în condițiunile de mai sus, notificând Ca-

sei centrale a împroprietăririi intențiunea sa de a vinde, arătând prețul și condițiunile. Dacă casa centrală a împroprietăririi nu a răspuns în scris, în termen de 30 zile libere dela notificare, că voește să cumpere imobilul în condițiunile și prețul arătat, vânzătorul este liber să dispue de imobilul său cum va voi vânzându-l cu prețul și condițiunile indicate în notificare, în termen de șase luni. Dacă vânzarea nu se face în acest termen, imobilul rămâne în situația dinaintea notificării.

Schimbul de moșii de o întindere egală, sau echivalentă ca valoare, nu este supus dreptului de preemțiunei.

Art. 33. — Luarea în primire a pământului expropriat după această lege se face numai după ridicarea semănăturilor cari aparțin proprietarului.

CAPITOLUL IV

Prețuirea

Art. 34. — Prețul cu care se plătește pământul expropriat se fixează în prima instanță de comisia județeană și în a doua instanță de Curtea de apel. Hotărârile pronunțate de către comisiile centrale județene, înființate prin decretul-lege No. 2.100/920, cu privire la fixarea prețului sunt susceptibile de apel înaintea Curții de apel respective în 15 zile dela publicarea în *Monitorul Oficial*; iar în cazurile când hotărârea a fost publicată și părțile interesate nu au făcut apel, ele pot face apel în termen de 15 zile dela promulgarea prezentei legi.

Art. 35. — După terminarea lucrărilor comisiilor județene, Comitetul agrar va face un studiu de unificare și armonizare a prețurilor făcute de aceste comisii. Acest studiu va fi înaintat Curților de apel respective, pentru a le servi de orientare la fixarea definitivă a prețurilor.

Hotărârile Curților de apel pot fi atacate, în termen de 3 luni dela pronunțare, dinaintea Inaltei Curți de casație, pentru violarea acestei legi, numai de către Ministrul agriculturii prin procurorul general de pe lângă Inalta Curte.

Curtea de casație va judecă în secțiuni unite, citând părțile și ministerul agriculturii, considerând afacerea urgentă.

Dacă Inalta Curte casează hotărârea, Curtea de trimetere este datoare să se supună hotărârii Curții de casație.

Art. 36. — Prețul exproprierii se stabilește separat pentru fiecare moșie în parte și pentru fiecare categorie și calitate de pământ.

Pentru pământul cultivabil (arătură, fâneată și pășune) se va avea în vedere calitatea fizică a pământului și puterea lui de producție, depărtarea de târguri de desfacere, gări sau porturi, precum și prețul de vânzare și arendă în localitate.

El se fixează după venitul net la hectar, dar nu va putea depăși prețurile de arendă fixate de comisiile regionale pentru anii 1917—1922 înmulțit cu 40, cu excepția pământului propriu numai pentru pășune întrebuițat pentru înființarea sau complectarea pășunilor comunale, al cărui preț nu poate depăși prețurile de arendă fixate de comisiile regionale din 1916 pentru anii 1917—1922 înmulțite cu 20.

Suma necesară pentru plata pământului expropriat se va acoperi cu sumele încasate din vânzarea loturilor, diferența plătinându-se de Stat.

În acest scop se înființează o suprataxă adăugată la scara de impunere a averilor și îmbogățiților de război. Această suprataxă va începe cu 1% la averile de 200.000 lei și se va mări cu 0,50% pentru fiecare fracțiune în plus de 300.000 lei până la maximum de 5%.

Pentru pământul supus embaticului și expropriat conform art. 7, alin. d din prezenta lege se stabilește astfel:

1. Pentru pământul cultivabil dela sate, târguri și orașe, precum și pentru locurile de casă, pentru cari proprietarul primea o sumă fixă anuală, evaluarea se va face înmulțind cu 20 această sumă.

2. Pentru terenurile cultivabile dela sate, târguri și orașe, pentru cari proprietarul primea anual o prestațiune în natură, evaluarea se va face înmulțind cu 20 venitul la care se găsesc impuse prin ultimul recensământ în rolurile de contribuțiuni acele terenuri, plătinându-se proprietarului cota-parte în raport cu prestațiunea primită.

3. Viile și livezile de pomi fructiferi, precum și orice alte plantațiuni, vor fi considerate ca terenuri arabile și se va socoti prețul conform venitului regional stabilit în 1917 înmulțit cu 20.

CAPITOLUL V

Organele de aplicare

Art. 37. Organele de aplicare sunt:

- I. Comitetul agrar;
- II. Comisiunea județeană de expropriere;
- III. Comisiunea de ocol pentru expropriere.

I. Comitetul agrar se compune din 18 membri și un președinte, numiți prin decret regal pe termen de 5 ani după propunerea ministrului de agricultură autorizat printr'un jurnal al consiliului de miniștri și va fi format din $0\frac{1}{2}$ din juriști, $0\frac{1}{2}$ din specialiști în agronomie și economie politică.

Comitetul va forma din sânul său trei secțiuni, și anume:

- a) Secțiune pentru vechiul regat;
- b) Secțiune pentru Transilvania;
- c) Secțiune pentru Bucovina.

Fiecare secțiune va putea lucra în subsecții compuse din cel puțin trei membri.

Comitetul agrar este organul consultativ al ministrului de agricultură în toate chestiunile ce-i vor fi supuse cu privire la lucrările de expropriere și împrăprietărire.

El examinează orice cerere de revizuire ce i-ar fi supusă de ministru cu privire la hotărârile definitive date de instanțele de expropriere sau cu privire la lucrările definitive de împrăprietărire, date în contradicție cu legea.

Dacă comitetul agrar hotărăște revizuirea, el trimite lucrarea de expropriere înaintea unei alte comisiuni județene de expropriere din apropiere, care va reface lu-

crarea exproprierii. Iar dacă lucrarea revizuită va fi tabloul de împrumut, el va cere comitetului de ocrotire refacerea acestui tablou printr'un supliment de cercetare.

Hotărârea comisiei județene de trimitere și tabloul de împrumut de refăcut sunt definitive și executorii, neputându-se ataca pe nici o cale ordinară sau extraordinară.

Secțiunile lucrează ca delegațiuni ale comitetului pentru chestiunile speciale cari le sunt deferite.

II. Comisiunea județeană de expropriere, una de fiecare județ, se compune din 4 membri:

a) Un consilier al Curții de apel, desemnat de ministerul de justiție ca președinte, sau în lipsă, președintele tribunalului local sau un judecător de tribunal desemnat de acesta;

b) Un delegat al Casei centrale a împrumutării;

c) Un delegat al proprietarilor;

d) Un delegat al sătenilor.

Odată cu alegerea delegațiilor proprietarilor și sătenilor se face și alegerea câte unui supleant.

Pe lângă fiecare comisiune județeană va funcționa și un secretar. Normele alegerii delegațiilor și modul de funcționare a comisiunilor se vor determina prin regulament special.

Hotărârile comisiei se iau cu majoritate de voturi; în caz de paritate, votul președintelui este precumpănitor.

Aceste hotărâri vor fi semnate de membrii comisiei și de secretarul ei și vor fi redactate în timp de cel mult 15 zile; ele vor cuprinde și părerile deosebite ale minorității.

Atribuțiunile comisiunilor județene sunt:

1. Se pronunță în prima instanță asupra prețului pământului și construcțiilor expropriate.

Proprietarul, sătenii interesați, Casa centrală a împrumutării și toți acei cari au vre-un drept real asupra imobilului expropriat, pot ataca cu apel hotărârea comisiei județene privitoare la prețul de expropriere.

Apelul se va face la Curtea de apel respectivă în termen de 30 zile dela publicarea în *Monitorul Oficial*.

Casa centrală va putea face apel oricând, cât timp nu s'a pronunțat hotărârea definitivă asupra prețului în apelurile făcute de alte părți interesate.

Apelul se va adresa în acest din urmă caz direct la instanța sesizată cu judecarea apelului uneia din părți.

Procedura se va îndeplini potrivit art. 66 și 68 din legea judecătorilor de ocoale și funcționarul însărcinat cu îndeplinirea ei va putea fi amendat în caz de neglijență cu 50—100 lei.

Apelurile privitoare la aceeaș moșie se vor conexa chiar din oficiu.

2. Se rostește în ultima instanță asupra apelurilor făcute în contra hotărârilor comisiunilor de ocol și comisiunilor județene de expropriere pentru înființarea pășunilor comunale, cu privire la situația juridică a proprietății, la calitatea, întinderea, alegerea și stabilirea terenului expropriat, asupra numărului moșiilor ce aparțin aceluiaș proprietar.

Hotărârile comisiunii județene date în această privință sunt definitive și executorii, fără drept de opoziție, apel, recurs, cu rezerva dispozițiilor prevăzute în Cap. VII a prezentei legi și a dreptului de revizuire din partea Comitetului agrar, timp de un an dela executarea în fapt a hotărârii.

Părțile au însă dreptul de contestație înaintea comisiunilor județene, în ultima instanță, asupra erorilor de executare în fapt, conform art. 50 și următoarele.

III. Comisiunea de ocol pentru expropriere, una pentru fiecare circumscripție de judecătorie de ocol, se compune din 4 membri:

- a) Judecătorul de ocol ca președinte;
- b) Un delegat al Casei centrale a împrumutării;
- c) Un delegat al proprietarilor;
- d) Un delegat al sătenilor.

Odată cu alegerea delegaților proprietarilor și sătenilor se face și alegerea câte unui supleant.

Pe lângă fiecare comisiune de ocol va funcționa și un secretar.

Normele acestor alegeri și funcționarii comisiunii se vor determina prin regulament special.

Delegații vor fi înlocuiți de drept, în caz de lipsă, de supleanții respectivi, iar în caz de lipsă și a acestora, ei vor fi înlocuiți de președintele comisiunii care desemnează după cererea delegatului Casei centrale a împroprietăririi alte persoane din categoria acelorora al căror loc a rămas vacant.

Sedințele comisiunii de ocol se vor ține în localul judecătoriilor de ocol, administrațiilor de plasă sau primăriilor.

Hotărârile comisiunilor de ocol se dau cu majoritate de voturi. În caz de paritate, votul președintelui hotărăște.

Ele vor fi semnate de toți membrii, inclusiv secretarul ei; vor fi redactate cel mai târziu în timp de 15 zile și vor cuprinde și părerile deosebite ale minorităților.

Hotărârile date cu unanimitatea voturilor comisiunii, dacă nu sunt apelate de nici una din părți, sunt definitive și se execută de îndată după ridicarea recoltei.

Atribuțiunile comisiunilor de ocol sunt:

1. Se pronunță în prima instanță asupra situațiunii juridice a proprietăților din punctul de vedere al exproprierii, asupra întinderii aproximative și calității terenului supus exproprierii, conform dispozițiunii legii de față, peste exproprieria făcută prin aplicarea scării progresive cuprinsă în decretul No. 3.697/918 și asupra alegerii și determinării aproximative a părții expropriate; de asemenea comisiunea se pronunță în prima instanță asupra tuturor exproprierilor făcute de comisiile locale și comisiile județene ca organe de apel prevăzute de art. 31 din legea pentru înființarea pășunelor comunale.

În acest din urmă scop toate Jucrările de expropriere și pentru pășuni comunale se vor trimite din oficiu de fostele comisiuni, cari rămân desființate dela data prezentei legi, la comisiunile de ocol respective spre a le revizui în prima instanță, cu drept de apel la comisiunea arătată de art. 37, alin. II de mai sus.

Comisiunea își poate da avizul asupra necesității schimbului de moșie prevăzut la art. 18 și 19 din lege.

Pentru scopurile arătate mai sus, comisiunea dă ascultare concluziunilor părților și va face toate investigațiile pentru dobândirea datelor ce va socoti necesare pentru darea hotărârii.

Comisiunea va putea, pentru aceste lămuriri, însărcina ca experți orice persoane va crede; aceștia sunt obligați să descindă pe teren pentru facerea expertizei.

2. Adună toate elementele necesare:

a) Pentru evaluarea prețului pământului cultivabil expropriat după categorii (pământ cultivabil, pășune și fâneată) și calități;

b) Pentru evaluarea prețurilor pădurilor, viilor, plantațiilor de orice fel, clădirilor, stabilimentelor industriale, bălților, stufăriilor, iazurilor, pământului inundabil, necultivabil etc., cari cad sub expropriere. Hotărârile comisiunii de ocol pentru expropriere sunt supuse apelului la comisiunea județeană de expropriere în termenul prevăzut la art. 46 din prezenta lege.

Art. 38. — Procedura pentru alegerea și funcționarea organelor de aplicare se va preciza prin regulament și instrucțiuni.

CAPITOLUL VI

Operațiile exproprierii

Art. 39. — Aplicarea dispozițiilor legii de față privitoare la expropriere se face de către Casa centrală a împroprietăririi.

Operațiunile de expropriere se vor desfășura deodată în toată țara.

Art. 40. — Toți proprietarii a căror moșii sunt suse în total sau în parte exproprierii prin legea de față, sunt datori ca în termen de o lună dela promulgarea ei să remită fiecărui judecător de ocol al circumscripției în care se află așezată fiecare din moșiile ce posedă, o declarațiune în 3 exemplare pentru fiecare moșie ce posedă sau a posedat la 15 August 1916, care să cuprindă următoarele:

a) Numele proprietății, al satului, comunei, plășii și județului unde este așezată moșia;

b) Numele proprietarului, capacitatea lui juridică și domiciliul lui real;

c) Starea juridică a proprietății și sarcinile ei la facerea declarației și la 15 August 1916; precum și actele de transmiterea proprietății dela această dată până în prezent;

d) Suprafața de pământ ce i-a rămas în urma aplicării scării progresive de expropriere prin decretul-lege No. 3.697/918 și legii pășunelor comunale, specificându-se în hectare câtă pădure, grădini, vii, terenuri inundabile neproductive, bălți, etc., și cât pământ cultivabil (ărătură, fâneață, pădure);

e) Numărul moșiilor ce posedă la 15 August 1916, cu

arătarea situației lor (comună, plasă, județ). În caz, când moșia a fost între timp vândută sau donată, se va arăta numele noului proprietar;

f) Dacă moșia pentru care se face declarația eră cultivată prin arendaș la 23 Aprilie 1920, de cât timp și cu ce contract vizat de administrația financiară, dacă mai este arendată;

g) Moșia sau moșiile în cari înțelege să-și păstreze maximul prevăzut de lege;

h) Dacă pe moșie are investiții de capital în construcție, cu arătarea suprafeței ocupate de aceste construcții și a evaluării lor;

i) Dacă moșia are plan și hotărnicie sau plan economic, dacă și planul și hotărnicia sunt confirmate judecătorește;

j) Venitul net pe hectar și categorie de pământ cultivabil.

Declarațiile de mai sus se fac de proprietari sau de procuratorii lor, pentru minori și interziși, prin reprezentanții lor legali, cei puși sub consiliu judiciar o vor putea face fără asistența consiliului, femeile măritate fără consimțământul soților, atât pentru averea parafernală cât și pentru cea dotală; în caz când asupra imobilului e constituit vre-un drept de uzufruct legal, declarația se face de către proprietar și de uzufructuar.

Judecătorul de ocol va trimite depe aceste declarații două copii legalizate, una Casei centrale a împroprietăririi și alta consilierului agricol județean respectiv.

Art. 41. — Comisiunile de ocol pentru expropriere își vor începe operațiunile lor cel mult în 70 zile dela promulgarea legii de față; ele își fac lucrările lor pe baza declarațiunii dela art. 40, precum și pe baza încunoștințării ce ar avea pe orice cale despre existența vreunei moșii supuse exproprierii și pentru care proprietarul nu a făcut deosebită declarație. Oricine este în drept să aducă la cunoștința comisiunii omisiunile săvârșite de cei obligați a face declarațiunea conform art. 40.

Art. 42. — Președintele comisiunii de ocol pentru expropriere aduce la cunoștința părților ziua hotărâtă

pentru judecată prin citațiuni înmânate potrivit legii judecătorilor de ocol.

Proprietarul va fi citat la domiciliul arătat prin declarația de expropriere, Casa centrală a împrumutării prin consilierul agricol respectiv, iar sătenii prin primăria comunei sau comunelor unde se află moșia.

Citațiunile vor fi puse în vederea părților cu cel puțin 10 zile înainte de ziua înfățișării.

Notarul comunei este obligat pe lângă aceasta să anunțe prin afișare pe ușa primăriei cu cel puțin 10 zile înainte de ziua înfățișării în fiecare comună data fixată pentru judecată.

Procedura se va îndeplini înaintea comisiunii potrivit art. 37, § II, alin. ultim de mai sus.

Notarul comunei este obligat să anunțe prin afișare, cu cel puțin 10 zile înainte de ziua înfățișării, în fiecare sat data fixată pentru judecare.

Art. 43. — În ziua fixată, comisiunea de ocol se transportă la fața locului și după ascultarea părților se rostește asupra întinderii proprietății, asupra situațiunii ei juridice, asupra numărului și suprafețelor moșiilor aparținând proprietarului, asupra felului cultivării moșiei, asupra alegerii și determnării suprafeței expropriate, asupra clădirilor și, în fine, asupra suprafeței care, în limitele legii, urmează a se lăsa proprietarului.

În acelaș timp comisiunea adună elementele necesare pentru fixarea prețului.

Art. 44. — Președintele comisiunii de ocol este obligat a trimite, în termen de 10 zile, dela pronunțare, consilierului agricol al județului respectiv o copie depe hotărârile date de comisiune, iar proprietarului, în acelaș termen, un extras de pe dispozitivul hotărârii.

Art. 45. — Pot face apel în contra hotărârilor comisiilor de ocol pentru expropriere atât proprietarii și țărani, cât și Comitetul agrar, prin delegatul lui din comisiune, prin consilierul agricol respectiv, sau prin Direcțiunea funciară.

Termenul de apel este de 30 zile libere. El curge pentru părțile ce au fost de față și pentru cele în lipsă.

dela publicarea în extras în *Monitorul Oficial* a hotărârii comisiei. În caz când părțile nu au făcut apel și hotărâre nu a fost pronunțată în unanimitate, ea va fi în mod obligator cercetată de comisiunea județeană de expropriere.

În acest scop președintele comisiei de ocol pentru expropriere îi înaintează dosarul din oficiu.

Casa centrală a împrumutării va putea face apel înaintea comisiei județene oricând, până în momentul pronunțării hotărârii definitive de expropriere, în apelurile făcute de alte părți interesate.

Apelul se va adresa în acest din urmă caz direct la instanța sesizată cu judecarea apelului uneia din părți.

Art. 46. — Președintele comisiei județene de expropriere, primind apelurile arătate mai sus, fixează termenul de judecată, care nu poate fi mai scurt de 30 zile dela primirea apelului.

Acest termen se afișează la ușa primăriei cu cel puțin 10 zile înainte de judecată.

Părțile vor fi încunostiințate prin citațiuni potrivit art. 37, § II, alin. ultim de mai sus, și anume:

a) Proprietarului prin citațiuni la sediul administrației moșiei, afară de aceia care prin declarațiune scrisă făcută președintelui comisiei județene de expropriere vor alege alt domiciliu;

b) Sătenilor prin afișare la ușa primăriei comunei sau comunelor unde se află moșia;

c) Casa centrală a împrumutării (Direcția funciară) prin citație la sediul ei în București.

Părțile vor putea da verbal orice lămuriri și vor putea prezenta orice memorii scrise. Pe temeiul actelor prezentate sau prin cercetări locale a unuia din membri sau a întregului ei, comisia va da hotărâri definitive și executorii cari nu sunt supuse nici unei căi de atac, afară de partea privitoare la fixarea prețului și cu rezervele arătate la art. 37 II₂.

Hotărârile date de comisiunile județene de expropriere se publică în extras în *Monitorul Oficial*, numai în ceea ce privește prețul.

Președintele comisiunii este obligat ca, în termen de 10 zile dela pronunțare, să trimită consilierului agricol o copie depe hotărârile date, iar proprietarului în acelaș termen un extras depe dispozitivul hotărârii.

Art. 47. — Înaintea ambelor comisiuni de expropriere sătenii sunt reprezentați printr'un delegat, iar proprietarii în persoană sau printr'un reprezentant. Ambii pot fi asistați de un avocat.

Delegatul sătenilor este desemnat de ei în fața preșidentului comisiunii de ocol, la începerea operațiunei. În caz dacă ei nu cad de acord asupra numelui delegatului, atunci președintele îl va desemna din oficiu dintre fruntașii satului.

Art. 48. — Hotărârile date de comisiunea județeană pentru expropriere cu privire la fixarea prețului sunt supuse apelului la Curtea de apel respectivă. Pot face apel proprietarul. Casa centrală a împroprietării, sătenii și oricine are un drept real asupra imobilului expropriat, în termenele și condițiunile arătate mai sus.

Curtea de apel judecă aceste apeluri de urgență și cu precădere. Deciziunile ei nu sunt supuse opoziției, nici recursului în Casație.

CAPITOLUL VII¹⁾

Executarea definitivă a exproprierii și aplicarea ei pe teren.

Art. 49. — Hotărârile comisiei de județ pentru expropriere, sau acelea ale comisiei de ocol rămase definitive, se execută prin Direcția Cadastrului, care va determina pe teren partea expropriată, stabilind definitiv hotarele ei.

Direcțiunea Cadastrului va putea începe lucrările de măsurătoare după hotărârea comisiei de ocol chiar în caz de apelare a acesteia. Toate lucrările ce s'au făcut sau se vor face în acest ultim caz vor fi valabile; procesul-verbal prevăzut de art. 55 din actuala lege nu va putea fi însă încheiat și publicat înainte de judecarea apelului și rămânerea definitivă a hotărârii de expropriere. Direcțiunea Cadastrului va fixa, pe baza hotărârii de expropriere, fie apelată, fie rămasă definitivă, data începerii lucrărilor pe teren, și va ordona printr'o încunoștințare colectivă chemarea tuturor părților interesate; proprietarul moșiei, obștea de arendare locală, comuna de care depinde sediul proprietății, vecinii, precum și oricine ar avea vreun drept, de orice natură, la stabilirea hotarului.

Art. 50. — Incunoștințarea colectivă va fi semnată de delegatul Direcțiunii Cadastrului și va cuprinde: numele proprietății supusă exproprierii și al comunei sediului proprietății, anul, luna, ziua și ora fixată pentru începerea lucrărilor, precum și punctul de pe moșie, sau locul din comună, unde părțile chemate se vor înfățișa.

1) Decretul No. 4.839 din 1919.

Această încunoștiințare va fi notificată proprietarilor la domiciliul ales și va fi afișată de notarul comunei la ușa primăriei de care depinde sediul proprietății, cel puțin cu 15 zile înainte de ziua înfățișării, și anunțată prin strigări și bătăi de tobă în prima Duminică care precede ziua termenului.

Această operație se va face pentru toate comunele și satele interesate la expropriere.

Ea va rămâne afișată timp de 10 zile și, la expirarea acestui termen, notarul comunei va încheia proces-verbal de constatarea afișării, sub sancțiunea destituirii și a pedepsei prevăzute de art. 190 din codul penal, în caz de neîndeplinire.

Existența procesului-verbal de constatarea afișării la dosarul lucrării face complectă dovadă că părțile au fost regulat chemate.

Art. 51. — În ziua înfățișării toate părțile vor prezenta actele și planurile pe cari își sprijină drepturile lor, fără a se putea acordă mai mult de o amânare pentru aceasta, care va fi de 10 zile.

În caz când notărirea de expropriere este apelată în momentul lucrării, părțile sunt datoare să prezinte copii certificate de pe motivele de apel.

Art. 52. — Odată începute lucrările, părțile vor fi datoare să le urmărească pe teren până la terminarea lor.

Art. 53. — Delegatul Cadastrului, pe baza actelor prezentate, a declarațiunilor părților, a informațiunilor luate și a posesiei actuale, va stabili limitele terenului supus exproprierii, fixându-le prin raport, numerotate pe plan și trecut în inventar.

Delegatul Cadastrului va întocmi un proces-verbal de începerea lucrării, în care va constată îndeplinirea procedurii de chemarea părților, actele și planurile înfățișate, arătându-se cu amănunțime limitele terenului supus exproprierii.

Art. 54. — După aceasta va proceda la măsurătoarea terenului supus exproprierii și la aplicarea cotei legale.

Dacă însă la măsurătoare se va găsi că suprafața

terenului supus exproprierii este mai mare sau mai mică decât cea constatată prin hotărârile comisiunilor de expropriere, se va revizui hotărîrea comisiunii numai în cece privește întinderea, stabilindu-se suprafața precisă atât a părții expropriate, cât și a celei rămase neexpropriate.

În urma operațiunii de măsurătoare se va determina pe teren partea expropriată și se vor fixa hotarele ei prin repere numerotate pe plan și trecute în inventar, atât dinspre partea rămasă neexpropriată, cât și dinspre toți vecinii, fără a se schimba însă cu această ocaziune punctele definitiv judecate de comisiuni, asupra situațiunii juridice a proprietății, naturii și calității terenului, alegerii părții expropriate, etc.

Art. 55. — La terminarea acestei lucrări, delegatul Cadastrului va întocmi un al doilea proces-verbal, prin care va constata: întinderea terenului supus exproprierii, suprafața expropriată în raport cu suprafața terenului supus exproprierii, arătarea amănunțită a hotarelor fixate pentru această parte, precum și toate declarațiunile făcute de părți, cu ocazia fixării acestor hotare.

Copii de pe ambele procese-verbale, încheiate de delegatul Cadastrului, se vor înainta notarului comunei, care de îndată le va afișa timp de 10 zile la ușa primăriei de care depinde sediul proprietății, aducându-se la cunoștința satului prin strigări și bătaie de tobă.

Această operație se va face în toate comunele și satele interesate la expropriere.

La expirarea termenului de afișare, notarul comunei va încheia proces-verbal de constatarea afișării; se va înainta un exemplar de proces-verbal Direcțiunii Cadastrului, sub sancțiunea destituirii și a pedepsei prevăzute de art. 190 din codul penal în caz de năndeplinire.

Originalele lucrărilor, încheiate de delegatul Cadastrului, împreună cu planul ridicat și cu dovada

de constatarea afişărilor și aducerea la cunoștința sătenilor, vor rămâne la dosarul lucrărilor.

Art. 56. — Toți cei nemulțumiți de lucrarea de măsurătoare și fixarea hotarelor terenului expropriat vor putea face contestație la comisia județeană respectivă în termen de 15 zile libere dela expirarea termenului de afişare a proceselor-verbale la primărie și a înștiințărilor prevăzute la articolul precedent, fie că lucrarea s'a făcut în prezența lor, fie că au fost lipsă.

Această contestație va putea fi depusă, fie direct președintelui comisiei județene, fie președintelui comisiei de ocol pentru expropriere.

Nedeclararea contestației în acest termen, face definitivă pentru toate părțile interesate lucrarea delegatului Cadastrului, fără nici o altă cale de atac.

Art. 57. — Contestația va fi iscălită de contestator, care poate fi și orice sătean interesat în cauză, sau de împuternicitul său special, cu procură care se va alătura la dosar în copie.

Petiția va cuprinde: numele, pronumele, profesia și domiciliul contestatorului și va arăta toate motivele contestației de care partea voește să se servească și pe cari le va alătura în copii sau original.

Art. 58. — Președintele comisiei județene îndată ce va primi contestația, va cere Direcțiunii Cadastrului dosarul cu lucrările respective, împreună cu părerea motivată a delegatului care a făcut lucrarea, va fixa termenul de judecată în cel mult 40 zile dela primirea contestației și va dispune citarea părților.

Art. 59. — Contestatorul va fi citat la domiciliul arătat, iar comitetul agrar, prin Direcțiunea Cadastrului, potrivit regulilor prevăzute de art. 66—68 din legea judecătoriilor de ocoale și citațiunea se va înmăna cu cel puțin 5 zile libere, înainte de înfățișare.

Toate celelalte părți vor fi citate printr'o încunoștințare colectivă, în care se va arăta numele contestatorului, data proceselor-verbale încheiate de delegatul Cadastrului, numele proprietății supuse expro-

prierii și al comunei, sediul proprietății supuse exproprierii și al comunei sediului proprietății, precum și anul, luna, ziua și ora fixată pentru judecată.

Această încunoștiințare va fi afișată la ușa localului comisiunii județene de către grefier, precum și la primăriile respective, cu 15 zile înainte de ziua înfățișării.

Ea va rămâne afișată timp de 10 zile și, la expirarea acestui termen, grefierul comisiunii județene va încheia un proces-verbal de constatarea afișării, care se va alătura la dosarul contestației.

Toate acestea sub sancțiunea pentru grefier a destituirii și a pedepsei prevăzute la art. 190 din codul penal, în caz de neîndeplinire.

Toată procedura va fi gratuită.

Art. 60. — Comisiunea județeană se va pronunța asupra contestației făcută în privința măsurătoarei terenului supus exproprierii, sau stabilirea hotarelor părții expropriate, pe baza actelor și a posesiei actuale, putând face cercetări sau ordona verificarea măsurătorilor.

În acest caz, verificarea se va face printr'un delegat al Direcțiunii Cadastrului și un inginer ales de contestator.

Dacă ar fi nevoie de un al treilea expert, el va fi ales de comisia județeană din aceeaș listă, iar lucrarea se va face de toți împreună.

Hotărîrea comisiunii județene se va da în cel mult 3 luni de la primirea apelului.

Ea va fi definitivă și executorie, fără drept de opoziție sau recurs.

Art. 61. — Executarea acestei hotărîri se va face de către Direcția Cadastrului în asistența unui inginer al contestatorului, operându-se pe teren modificările arătate în hotărîre și fixându-se hotarele potrivit acestor modificări.

Inginerul-delegat de contestator va fi chemat, printr'o scrisoare recomandată, făcută de delegatul Cadastrului.

Constatarea executării se va face printr'un proces-

verbal, însoțit de o schiță de plan, semnată de ambii delegați prezenți, sau în lipsa inginerului delegat de contestator numai de către delegatul Cadastrului.

Procesul-verbal și schița se vor înainta Direcțiunii Cadastrului.

Art. 62. — Hotărîrea comisiunii județene rămasă definitivă și confirmată în suprafață în totul de delegatul Direcției Cadastrului, reprezintă un titlu definitiv pentru proprietar în ceea ce privește suprafața expropriată.

Dacă lucrarea delegatului Cadastrului va constata o suprafață mai mare sau mai mică decât cea cuprinsă în hotărîrea care se execută și nici o parte n'a făcut contestație asupra acestei lucrări, procesul-verbal va fi înaintat comisiunii județene, care va face, în marginea hotărîrii executate, rectificarea suprafeței.

În ce privește rectificarea prețului corespunzător se va urma conform art. 36.

În cazul când părțile vor fi contestat lucrarea delegatului Cadastrului, comisiunea județeană, prin hotărîrea ce va pronunța, va fixa în mod definitiv suprafața.

Art. 63. — În jurul reperelor de marcarea a punctelor geodezice cari servesc de rețea de bază a lucrărilor de măsurătoare, se vor lăsa de proprietari, pe terenurile cărora se stabilesc aceste puncte, o suprafață de 1 m. 50 de rază pentru punctele de I-lea și al II-lea ordin și de 1 m. 30 pentru punctele de al III-lea și al IV-lea ordin.

Atât reperele, cât și zonele din jurul lor și toate hotărîrea terenului, expropriat se vor da în paza autorităților locale, cari vor fi obligate în fiecare an, în luna Aprilie, să raporteze Direcțiunii Cadastrului de starea în care se găsesc.

Art. 64. — Cei ce vor înființa, muta, strică sau distruge semnele de hotare, reperele de marcare a punctelor geodezice cu zonele din jurul lor, se vor urmări și pedepsi conform articolelor respective din codul penal.

Deosebit, făptuitorii vor mai fi condamnați la daune interese către Casa centrală.

Art. 65. — Toate dispozițiile din acest capitol se aplică și pământului expropriat pe baza dispozițiilor cuprinse în decretul No. 3.697 din 1918 și a scării progresive anexată aceluși decret, precum și terenul expropriat pe baza legii pășunilor comunale.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

CAPITOLUL VIII

Exploatarea pământului expropriat.

Art. 66. — Pe baza hotărîrilor executării de expropriere prevăzute la art. 37, Casa centrală a împroprietării, va lua în primire terenul expropriat în limitele aproximativ determinate de aceste hotărîri și va lua măsurile de mai sus în vederea măsurătorii, a parcelării și a vânzării la săteni.

Până la parcelarea și vânzarea terenului, pământul expropriat va putea fi dat sătenilor în arendă de Casa centrală a împroprietării. Arendarea se face pe timp de un an agricol. Dacă în acest interval s'a făcut și împroprietarea individuală definitivă, noii proprietari nu pot intra în stăpânirea pământului decât după ce arendașii și-au ridicat recolta.

Art. 67. — Pentru aceasta Casa centrală a împroprietării va organiza tovarășii de exploatare agricolă, cărora li se va da în primire pământul expropriat.

Tovărășiile agricole se vor constitui și conduce după legea băncilor populare și cooperativelor sătești cu derogările de mai jos.

Aceste tovarășii agricole sunt conduse de către un consiliu de administrație, compus dintr'un administrator numit de Casa centrală a împroprietării și doi membri aleși de săteni.

Administratorul se plătește de Stat, el poate să funcționeze la mai multe tovarășii agricole învecinate.

Durata mandatului membrilor din consiliul de administrație este de un an.

Adunarea generală poate realege pe membrii al căror mandat a expirat.

Membrii consiliului de administrație pot fi oricând.

revocați de Casa centrală a împroprietăririi în caz de abuz, rea credință, rea administrație sau incapacitate dovedită în serviciu, în urma unei cercetări făcute prin organele sale.

Consiliul de administrație al tovarășiiilor agricole are obligațiunea de a împărți pământul expropriat între săteni, de a întocmi tablourile de debit, de a urmări incasarea arenzilor și de a priveghea la buna cultură a pământului arendat.

Tovărășiile de exploatare agricolă vor cuprinde în primul rând pe sătenii cari au drept la împroprietărire. Ei nu sunt răspunzători decât pentru obligațiunile proprii.

Art. 68. — Pământul expropriat și luat astfel în folosință se plătește proprietarului cu prețul regional de arendă în vigoare. Plata se socotește pe an agricol și se face în două rate egale, la 1 Mai și 1 Noembrie a fiecărui an.

Pentru terenurile expropriate pe baza decretului-lege No. 3.697/918 se aplică dispozițiunile art. 42 din acel decret-lege cu modificările din decretul No. 3.622/919, care se ratifică. Arenda acordată în 1919, după contractele în vigoare la data promulgării decretului-lege cu No. 3.697, rămânând bună și definitivă.

Prețul se va calcula și plăti proprietarului de către Casa centrală de împroprietărire prin organele sale. Arenda se va achita Casei centrale a împroprietăririi, conform tabloului de debit stabilit de consiliul de administrație al tovarășiei sau de organele Casei centrale a împroprietăririi acolo unde nu sunt tovarășii.

Debitele stabilite de Casa centrală a împroprietăririi, în conformitate cu legea, în sarcina celor ce folosesc terenul expropriat, sunt definitive și executorii, fără îndeplinirea vreunei alte formalități.

Urmărirea acestor debite se face conform legii de urmărire a veniturilor Statului.

CAPITOLUL IX.

Plata prețului și lichidarea sarcinilor.

Art. 69. — Plata prețului cuvenit proprietarului expropriat se poate face în numerar sau în titluri de rentă amortizabilă în 50 ani și purtătoare de dobândă de 5 la sută pe an.

Valoarea nominală este socotită la plată drept valoare reală.

Plata exproprierii pentru toate persoanele morale se va face în rentă perpetuă purtătoare de dobândă de 5 la sută pe an.

Art. 70. — Plata prețului pentru fiecare proprietate se va face pe baza hotărârilor de exproprierie și de fixare a prețului rămase definitive, și anume: 80% din valoare imediat, iar restul de 20% pe baza titlului definitiv de măsurătoare în condițiunile arătate la art. 62.

Până atunci, pentru acest rest, Statul plătește o dobândă de 5 la sută.

Art. 71. — Statul va face plata prețului întotdeauna prin consemnarea numerariului sau rentei cuvenite la Casa de depuneri și consemnațiuni.

El se liberează valabil prin simplul fapt al consemnării rentei. Proprietarul va ridica numerariul și titlurile de rentă dela Casa de depuneri și consemnațiuni numai cu autorizarea președintelui tribunalului situației pământului expropriat.

Art. 72. — Prin consemnarea prețului, terenul expropriat devine liber de orice obligațiuni ori sarcini ar exista asupra lui, afară de ipotecile Creditului funciar rural.

Toți cei ce au sau pretind drepturi de orice fel asupra părții de pământ expropriată, nu le pot exer-

cită decât asupra numerariului și titlurilor de rentă consemnate ca preț.

Art. 73. — Orice acțiune de revendicare, urmăriri imobiliare sau de venituri, precum și orice drepturi, ca: privilegii, ipoteci legale sau convenționale, uzufruct, anticreză, embatic sau besman și oricari altele, de orice natură, chiar cunoscute Statului, rămân desființate de drept, asupra porțiunii expropriate, din ziua exproprierii; iar pretențiunile de orice natură asupra pământului expropriat, se vor valorifica numai asupra prețului consemnat la Casa de depuneri. Tribunalul, în urma cererii Casei Centrale a improprietării și sub dovada consemnării prețului, va ordona radierea tuturor acestora deasupra porțiunii expropriate și închiderea oricăror dosare de acțiuni sau urmăriri.

De asemenea, până la consemnare, orice ceziune, urmăriri, popriri și sechestre nu se pot înființa în mâinile Statului, care nu are a ține seamă de ele, iar cele înființate rămân de drept desființate.

Art. 74. — Dacă proprietatea din care s'a operat exproprierea este ipotecată numai Creditului funciar rural și pentru o sumă mai mare decât prețul exproprierii, capitalul rămas neamortizat se va divide între proprietarul moșiei și între Stat, trecând asupra Statului spre achitarea prețului, parte din datorie până la concurența prețului exproprierii, iar restul din datoria neamortizată rămâne asupra părții din moșia neexpropriată. Dacă însă capitalul rămas neamortizat este egal sau mai mic decât prețul exproprierii, atunci întreagă această datorie trece asupra Statului, iar diferența, de va fi, până la completarea prețului exproprierii, Statul o va plăti expropriatului în modul arătat la art. 76.

În toate cazurile sus arătate, ratele întârziate cu procentele și cheltuelile ce s'ar datoră, vor rămâne ca sarcină privilegiată asupra prețului consemnat la Casa de depuneri și consemnațiuni, cari nu va putea fi liberat decât după dovada achitării acestor rate.

Acestea vor putea rămâne ca sarcină și asupra părții neexpropriate, dacă aceasta se va admite de consiliul de administrație al Creditului. În acest caz, societatea își va conserva asupra părții neexpropriate ipoteca ce o are cu toate drepturile și privilegiile în virtutea prezentului decret-lege, al legii și statutelor sale și a actului de împrumutare.

Plata anuităților respective până la stingerea datoriei, rămâne în sarcina Statului.

Dacă sunt mai multe împrumuturi ipotecare asupra unei moșii, repartitia și diviziunea lor se va începe cu prima inscripțiune și se va urma cu cele următoare până se va ajunge la o sumă egală cu prețul exproprierii spre a se opera diviziunea cum s'a arătat mai sus.

Capitalul social, în toate cazurile de mai sus, rămâne în întregul lui proprietarului expropriat și nu se va restitui decât după complecta stingere a datoriei, atât după partea de moșie rămasă în proprietatea sa, cât și după partea expropriată.

Consiliul de administrație al primei societăți de Credit funciar român din București va face repartitia și diviziunea ipotecelor pe aceste baze, iar Statul rămâne substituit în toate drepturile și obligațiunile proprietarului pentru partea de datorie luată asupra sa; nu va avea însă drept de vot la adunările societății.

Datoria ipotecară luată în sarcina Statului nu este garantată solidar de proprietarii societari ai societății de Credit funciar rural.

Art. 75. — Dacă proprietatea din care se face exproprierea este ipotecată atât Creditului funciar, cât și altor creditori, creanța Creditului se va regula conform art. precedent; iar ipotecile celelalte, precum și privilegiul ce l-ar avea proprietarul anterior pentru prețul vânzării, prin derogare dela lege sau convențiune, rămân de drept desființate în întregul lor deasupra porțiunii expropriate.

Drepturile creditorilor ipotecari sau privilegiați se resfrâng numai asupra părții rămase expropriatului,

pentru fiecare creanță în rangul înscripțiunii ei și numai pentru creanța ce ar mai avea de primit, după ce în primul rând ar încasa numerariul sau titlurile de rentă cuvenite expropriatului conform art. 69, titluri cari în lipsa numerariului înlocuiesc orice calcul de monetă s'ar fi stipulat pentru plata datoriei, afară de excepțiile prevăzute la art. 76. Creanțele ipotecare și privilegiile constituite băncilor și instituțiilor financiare vor fi plătite numai în rentă.

Art. 76. — În caz când proprietatea este ipotecată exclusiv numai altor persoane decât Creditului funciar, atunci creanțele ipotecare, prin derogare dela lege sau convențiune, rămân de drept desființate asupra porțiunii expropriate, iar drepturile creditorilor ipotecari se exercită numai asupra prețului în rentă consemnat la Casa de depuneri și consemnațiuni.

Ele continuă însă a subsista proporțional asupra părții ipotecate rămasă expropriatului și în condițiunile actului de ipotecă.

Partea proporțională din creanța ipotecară care revine creditorului pentru partea expropriată se declară exigibilă. Ea se va plăti din renta consemnată socotită valoare nominală drept o valoare egală. Din ziua de 15 Decembrie 1918, creditorul nu va avea dreptul să ia decât un procent de 6%, urmând a se scade din capitalul împrumutat, suma încasată de creditor în plus ca procent. Tot în renta socotită astfel se vor achita de debitori orice dobânzi datorite până în ziua consemnării.

Acei creditori ipotecari cari, în loc de a primi renta consemnată ce li s'ar cuveni, ar consimți ca întreaga lor creanță să rămână asigurată în restul proprietății neexpropriată și în acelaș timp ar prelungi termenul de exigibilitate cu 10 ani dela expirare și cu o dobândă de 5% pe an, vor putea primi la exigibilitate plata creanței în numerar.

Orice privilegii ce ar fi înscrise până la 15 August 1916 asupra proprietății supuse exproprierii, în o altă valută decât lei, se va putea plăti de către de-

bitori în lei pe cursul din momentul contractării, oricare ar fi condiția între părți.

Diviziunea, radierea, restrângerea creanței și tabloul de ordine între creditori se fixează prin ordonanță prezidențială dată în camera de consiliu de președintele tribunalului situației imobilului, după cererea creditorului sau a debitorului și cu citarea părților.

Această ordonanță este supusă aceluiași căi de atac ca și ordonanțele prezidențiale date în virtutea art. 66 bis din codul de procedură civilă. Pe baza acestei ordonanțe rămase definitivă și executorie, președintele va ordona Casei de depuneri a plăți creditorilor în numerar sau în lipsă, în rentă suma convenită, iar din oficiu va opera radierea sau restrângerea sarcinii porțiunii expropriate.

Executarea creanțelor ipotecare sau privilegiate este suspendată până la consemnarea prețului.

PARTEA II

IMPROPRIETĂRILE

CAPITOLUL X

Ordinea de preferință la împroprietărire.

Art. 77. — Pământul expropriat pe temeiul legii de față precum și acel al Statului se parcelează spre a se vinde în loturi locuitorilor români cultivatori de pământ, în condițiile și în modul arătat în această lege.

Pentru acest scop se va întrebuița cu aprobarea Comitetului agrar și părți din pământul arabil al pășunilor comunale, acolo unde va fi nevoie.

Art. 78. — Pământul expropriat se vinde în loturi celor îndreptățiți în următoarea ordine de precădere:

1. Mobilizaților în războiul 1916—1919;
2. Mobilizaților în campania 1913;
3. Văduvelor de război pentru copii;
4. Agricultorilor mici lipsiți de pământ;
5. Agricultorilor cu proprietăți mai mici de 5 Ha;
6. Orfanii de război.

Art. 79. — La condițiunile egale de îndreptățire se vor preferi în aceeaș categorie;

- a) Invalizii;
- b) Cei cari în trecut au muncit pe moșie;
- c) Cei cari au inventar și gospodărie întemeiată;
- d) Cei cari au mai mulți copii;
- e) Cei mai în vârstă.

Art. 80. — În caz de paritate de condițiuni între îndreptății din aceeaș categorie și de neajungerea numărului loturilor se va proceda prin tragerea la sorți. La distribuția loturilor pe lanuri se va avea în vedere legăturile de rudenie, de prietenie ale lotașilor, precum și de situația în care se găseau ei în cultivarea acestor locuri înainte de împroprietărire.

Art. 81.—In comunele unde nu sunt moșii expropriabile se vor preferi la împrumutarea îndreptățiții din categoriile 1, 2 și 3 din aceste comune, pe pământul expropriat din moșiile comunelor învecinate, până la o depărtare de 5 km. înaintea îndreptățiților din categoriile 5 și 6 din aceste comune, dacă au muncit în trecut pe moșie.

Art. 82.— Pământul folosit prin embatic precum și locurile cu arendă pe cari sătenii agricultori au clădit case, plantat vii, sau pomi roditori se expropriază în folosul locatarilor și embaticarilor.

Instrăinările unor asemenea pământuri cu începere dela 1916 către alte persoane decât către posesorii lor sunt nule de drept, afară de cazul în care printr'o sentință judecătorească definitivă s'a desființat raportul de drept dintre proprietar și posesorii pământului.

Art. 83.—Locuitorii români din marginea orașelor sau târgurilor a căror îndeletnicire principală este munca câmpului au drept la împrumutarea pe moșiile aflate într'o rază de 10 km. și pe cari au muncit și în trecut.

Art. 84.—Se consideră ca îndreptățiți: preoții, învățătorii, precum și toți ceilalți mici funcționari publici având reședința în comunele rurale, absolvenții școalelor de agricultură de toate gradele, sub condițiunea ca unii și alții să locuiască la țară și să se oblige să lucreze pământul.

Meseriașii ca: lemnarii, fierarii, croitorii, lăutarii, etc., cari în trecut nu s'au ocupat cu agricultura, cârciumarii și diferiții comercianți, precum și acei din orice categorie ar fi, cari având pământ, l'au vândut, nu vor fi împrumutați decât după ce au fost satisfăcuți toți ceilalți îndreptățiți dela art. 78.

Art. 85.— Ofițerii invalizi vor primi cu precădere, în condițiunile de plată ale legii, câte 5 Ha pământ; ei vor putea primi până la 25 Ha în regiunile de colonizare după terminarea împrumutării, dacă se obligă a-l cultiva personal și a se stabili pe lot.

Reangajații aflați în serviciul armatei la data promulgării acestei legi își păstrează prevederile legii reangajaților în armată în ceea ce privește darea pământurilor

la reangajați, cu condițiune să se stabilească pe lot și să-l muncească personal.

Art. 86. — Se exclud dela împroprietărire dezertorii condamnați cu hotărâri rămase definitive, chiar dacă au fost amnistiați de delictul săvârșit, precum și toți aceia cari s'au pus în serviciul dușmanului.

Fac excepțiune dela cele prevăzute în aliniatul de mai sus dezertorii în țară, condamnați și amnistiați, cari la revizuirea prevăzută de art. 90 vor dovedi înaintea comitetului de ocol, cu copie de pe foaia matricolă certificată de către comandantul cercului de recrutare respectiv, că în tot cursul războiului 1916—1919 nu au avut lipsuri nelegale dela corpul sau serviciul lor, urmate de mutație de dezertare, neanulate prin ordin de zi, mai mult de 30 de zile.

Mobilizații cari n'au urmat armata în Moldova și au rămas în teritoriul vremelnic ocupat și cari au fost cercetați de comisiunile instituite în acest scop și găsiți că au rămas în teritoriul ocupat, vor fi împroprietăriți în comunele lor, numai după ce se va satisface celelalte categorii de îndreptățiți la împroprietărire; iar în cazul când nu se va ajunge și pentru ei pământ în comunele lor, ei vor fi împroprietăriți prin colonizare.

Răniții și invalizii, precum și cei cari au fost făcuți prizonieri de dușmani și n'au fost condamnați de Curțile marțiale, nu se consideră ca rămași în teritoriul ocupat și deci nu se tratează ca atare în ceea ce privește împroprietărirea.

Art. 87.—Acolo unde nu este destul pământ pentru a împroprietări pe toți cei îndreptățiți, o parte din ei se vor muta în regiuni de colonizare. Această alegere se va face de către locuitorii însuși, iar când pe această cale nu s'ar ajunge la un rezultat împăciuitor, alegerea se va face de comitetul local de împroprietărire, preferindu-se la împroprietărirea pe loc invalizii și văduvele de război, iar din aceeași categorie sătenii mai în vârstă familisti, cari posedă gospodării întemeiate.

Art. 88. — Din pământul expropriat prin dispozițiile legii de față peste prevederile decretului-lege No. 3.697 din 15 Decemvrie 1918 se vor împroprietări de preferință înaintea celorlalte categorii de îndreptățiți:

a) Invalizii ;

b) Văduvele de război pentru copiii și orfanii de război născuți cel mai târziu în anul 1903 și cari posedă inventar agricol ;

c) Preoții și învățătorii cari nu au pământ, cari au mai puțin de 5 Ha, sau nu au fost improprietați până la promulgarea legii de față.

Pe loturile mari, constituite pe pământul expropriat prin aplicarea legii de față, precum și pe cel deja expropriat în regiunile de colonizare și nedistribuit la săteni, se înființează loturi demonstrative și ferme model și se improprietaresc absolvenții școlilor de agricultură de toate gradele, ofițerii invalizi cari se obligă a cultiva pământul după condițiunile impuse de Casa centrală a improprietații.

Art. 89.—Dacă va prisosi în comună pământ în urma vânzării loturilor după normele de mai sus și nu sunt cereri de colonizare, timp de 3 ani dela terminarea lucrărilor de improprietație pe loc, se va mai putea vinde până la un al doilea lot celor cărora li s'a atribuit unul. Se preferă cei ce posedă inventar, brațe de muncă mai numeroase și cari plătesc anticipat o parte mai mare din preț.

Art. 90.—Improprietațiile făcute până la promulgarea legii de față pe baza decretelor-legi No. 1.407/920, 2.097/920, sunt definitive și nu pot fi schimbate decât cu aprobarea comitetului agrar.

Comitetul agrar va revizui în mod obligatoriu tablourile de improprietație în ceea ce privește dezertorii, foști prizonieri, precum și cei admiși fără drept la improprietație.

Art. 91.—Membrii comisiunilor de improprietație cari în deplină știință și voință vor înscrie pe tablourile de improprietație sau vor improprieta persoane cari nu au acest drept, vor fi destituiți nu numai din comisiunile de improprietație, ci și din funcțiunile publice dacă ocupă atari funcțiuni, și vor fi dați în judecată conform codului penal și declarați incapabili de a mai ocupa alte funcțiuni publice.

CAPITOLUL XI

Parcelarea pământului expropriat.

Art. 92.—Pământul expropriat se parcelează în loturi de completare, loturi întregi până la 5 Ha și loturi de colonizare de 7 Ha, în afară de islazul comunal și locul de casă. La formarea și distribuirea loturilor se ține seamă și de pământul pe care cei îndreptățiți îl posedă, sau au perspectiva de a moșteni în linie directă.

Art. 93.—Acolo unde pământul cultivabil expropriat nu ar ajunge pentru improprietărea tuturor celor îndreptățiți cu loturi de 5 Ha, împreună cu pământul c posedă, precum și acolo unde mijlocul principal de existență al locuitorilor nu este agricultura, comitetul agrar va putea face loturi mai mici de 5 Ha, având în vedere condițiunile locale, natura pământului și felul culturii lui.

Art. 94.—Pământul cu calități naturale deosebite va putea fi împărțit, cu aprobarea Comitetului agrar, deopotrivă între toți cei în drept, exceptându-se acei locuitori cari posedă cel puțin un hectar de asemenea pământ.

Art. 95.—Loturile de completare se distribuie de preferință în apropierea satelor; ele nu vor fi mai mici de jumătate de hectar, iar scara va merge din jumătate în jumătate de hectar; fracțiunile mai mici de jumătate completându-se până la jumătate în favoarea sătenilor.

Art. 96.—Pământul propriu pentru fâneață din regiunea de munte, deal și șes se vinde în loturi până la 3 hectare.

Art. 97.—Meseriașii săteni din comunele rurale, cari sunt și plugari, au drept numai la un loc de casă și până la un Ha. de pământ. Mărginașii orașelor și târgurilor cultivatori de pământ și muntenii cari nu se mută pe lot au drept la improprietărea numai până la 2 hectare.

Locuitorii din comunele rurale devenite urbane după promulgarea decretului-lege de expropriere din 1918, se vor bucura de toate drepturile acordate de această lege locuitorilor din comunele rurale.

Art. 98.—Locurile rezervate pentru construcțiuni de case se vor vinde deosebit sătenilor domiciliați în comuna unde se împroprietăresc și cari nu au locuință proprie. Se va da preferință cumpărătorilor de loturi, precum și acelor cari se stabilesc în sate noi. Suprafața locurilor de casă va fi de 1.000—3.000 mp., și nu va fi cuprinsă în suprafața lotului.

Art. 99.—Pe pământurile irigate, sau pe cari se pot planta vii și pomi roditori, întinderea loturilor poate fi scoborâtă și până la jumătate hectar.

Art. 100.—Bălțile, stuhăriile, iazurile, cohalmurile, zăvoaiele expropriate, se pot vinde de preferință comunei sau organizațiilor cooperative din comună.

Art. 101.—Clădirile se vând de preferință comunei, județului sau organizațiilor cooperative ale sătenilor; iar în caz când aceștia nu vor avea nevoie, ele se vând, împreună cu un lot de cel mult 50 ha. celor îndreptățiți în conformitate cu dispozițiile legii.

Art. 102.—Pe pământul expropriat din toate regiunile prin legea de față peste suprafața expropriată prin aplicarea scării progresive din decretul cu No. 3.619/919 și în regiunile de colonizare pe pământul deja expropriat la aplicarea legii de față, se vor putea face loturi de 10 Ha. la munte, deal și în regiunile cu populațiune deasă și până la 50 Ha., în celelalte regiuni, după avizul și cu autorizația Comitetului agrar. Unele din aceste loturi vor cuprinde și clădiri cari se găsesc pe pământul expropriat. Suprafața destinată acestor loturi nu va întrece $\frac{1}{8}$ din întinderea pământului expropriat.

Art. 103.—În Dobrogea loturile vor fi până la 8,10 și 25 hectare, aceste două din urmă categorii ocupând până la 30% din întreaga suprafață expropriată în comună.

Loturile de 25 Ha se rezervă exclusiv țăranilor cari se colonizează.

CAPITOLUL XII

Organele de aplicare

Art 104. — Organele de aplicare ale împroprietăririi sunt comitetul local și comitetul de ocol.

I. Comitetul local se compune din :

- a) Primar;
- b) Preot;
- c) Învățător-diriginte;
- d) Patru săteni delegați (aleși din sânul lor).

Comitetul local are îndatorirea de a întocmi în fiecare comună un tablou de toți sătenii cari ar avea drept să fie împroprietăriți, în conformitate cu dispozițiile legii și cu ordinea ce s'a stabilit și cari se vor desvolta prin instrucțiuni.

II. Comitetul de ocol se compune din :

- a) Judecătorul de ocol ca președinte;
- b) Agronomul regional ca delegat al Casei centrale a împroprietăririi;
- c) Administratorul de plasă;
- d) Doi delegați ai sătenilor;
- e) Un delegat al ministerului de război.

Comitetul de ocol judecă la fața locului contestațiunile ce s'ar ivi la întocmirea tablourilor de împroprietărire, stabilind în mod definitiv listele sătenilor ce urmează a fi împroprietăriți.

Delegatul ministerului de război va cerceta situația militară a sătenilor.

Hotărârea se dă cu majoritate; în caz de paritate, votul președintelui este precumpănitor.

CAPITOLUL XIII

Procedura împroprietăririi

Art. 105.—Comitetul local întocmește tabloul de împroprietărire pentru fiecare comună. Acest tablou va sta afișat 15 zile la ușa primăriei, a școlii, a bisericii și a tuturor localurilor publice din comună. Notarul comunei este obligat a da copie depe tabloul de împroprietărire la cerere. În acelaș interval se vor înainta la primărie contestațiunile celor ce ar fi omiși, precum și caelea privitoare la ceice ar fi trecuți pe tablou fără drept sau în altă ordine deedeât cea legală.

4. Contestațiunile se fac înscrise pe hârtie liberă, primarul fiind obligat de a da părții dovadă de primirea contestației. Contestațiile se pot face în acelaș termen și înaintea judeului de ocol, care este obligat ca în termen de 3 zile să le trimită comitetului local pentru avis.

Art. 106.—Comitetul local, în timp de cel mult 15 zile după expirarea termenului pentru primirea contestațiunilor, va încheia un proces-verbal constatând îndeplinirea formalităților de mai sus și primirea contestațiunilor ce s'ar fi ivit și își va da avizul asupra fiecărei contestații în parte.

Procesul verbal se face în două exemplare, din care unul se trece în condica proceselor verbale a deliberărilor consiliului comunal, iar altul se înaintează comitetului de ocol respectiv.

Art. 107.—Comitetul de ocol judecă la fața locului contestațiunile după citarea colectivă făcută cu cel puțin 10 zile înainte de venirea în localitate și întocmește în mod definitiv, în termen de cel mult 20 zile, tablourile

cu ordinea de precădere a celor în drept de a cumpăra pământ.

În caz de neînțelegere, judecătorul trage la sorți în fața comisiunii pe sătenii cari urmează a fi împroprietăriți.

Art. 108.—Casa centrală a împroprietării poate cere comitetului de ocol un supliment de cercetare, chiar dacă tablourile de împroprietărare au fost definitiv încheiate, când din cauze de forță majoră o parte din săteni nu au fost trecuți pe acele tablouri sau alții au fost trecuți pe nedrept.

CAPITOLUL XIV

Aplicarea improprietării

Art. 109.—Hotărârea comisiei de ocol rămasă definitivă prin neapelare sau hotărârea comisiunii județene pentru expropriere, constituie titlul pe baza căruia se va proceda la improprietărirea definitivă atunci când hotărârea comisiunii județene va rămâne definitivă conform dispozițiilor cap. VII.

Art. 110.—Impărțirea pământului între cei îndreptățiți se face de organele Casei centrale a improprietării după tablourile și numărul loturilor întocmite de comisiunile de ocol.

Art. 111.—Înainte de parcelare, organele comitetului agrar vor destina din pământul expropiat mai întâi :

a) Suprafețele necesare pentru împlinirea intereselor obștești și ale Statului, și înființării și complectării loturilor bisericesti și școlare, ca : grădini de copii, școli primare, de adulți, elementare de meserii, medii, etc., dela sate. Aceste loturi nu vor fi mai mari decât loturile tip din regiune ;

b) Pământul necesar pentru instituirea sau completarea izlazurilor comunale ;

c) Suprafețele necesare pentru mărirea vetrei satelor, pentru crearea de sate noi, pentru drumuri, apători, etc., precum și pentru înființarea de păduri în regiunile de colonizare sau pe pământul impropriu culturii și pășunilor.

Art. 112. — Dacă, prin aplicarea dispozițiilor de mai sus, suprafața destinată improprietării se restrânge, se va micșora în aceeaș proporție și numărul loturilor.

La primirea lotului se va preda fiecărui lotaș un cer-

tificat în care să se constate suprafața lotului, situația și prețul.

Îndeplinirea acestei operațiuni se înscrie într'un proces-verbal făcut în trei exemplare, din cari unul rămâne în arhiva primăriei locale, altul se trimite consilieratului agricol din județ și al treilea se înaintează Casei centrale a împroprietăririi, Direcția funciară.

Art. 113. — Atunci când Direcțiunea Cadastrului va măsura pământul expropriat, va revizui și lucrarea de mai sus, întocmind planul de parcelare și predând fiecărui lotaș actul definitiv de proprietate.

Planul de parcelare se face în trei exemplare; unul se depune la primăria locală, al doilea la consilieratul agricol respectiv și al treilea la Direcția Cadastrului.

CAPITOLUL XV

Colonizarea

Art. 114. — Intreaga operație a colonizării regiunilor având populație rară în înțelesul legii de față e încredințată Casei centrale a împroprietăririi, care ia măsurile necesare pentru alcătuirea de sate noi, sau mărirea celor existente.

Art. 115.—Casa centrală a împroprietăririi determină localitățile în cari urmează a se face colonizarea, stabilind, potrivit cu nevoile locale și cu dezvoltarea viitoare, numărul loturilor ce pot forma rezervele, vetrele de sat, porțiunile pentru sporirea vetrelor și islazurilor comunale înființate, loturile pentru școală, diferite așezăminte de interese publice și execută lucrările necesare.

Prin derogare dela art. 4, 6 și 7 din legea pentru organizarea comunelor rurale, mărirea sau mutarea vetrelor de sat existente, cât și înființarea și numirea de noi comune, cătune și sate pe terenurile expropriate, din orice regiune a țării, se va face pe baza unui jurnal al consiliului de miniștri.

Planurile noilor sate se vor întocmi și aplica pe teren de către Direcția Cadastrului și lucrărilor tehnice.

Art. 116.—Pentru a înlesni coloniștilor înființarea gospodăriilor, Casa centrală a împroprietăririi organizează depozite de materiale pentru construcție, unelte și seminte, acordă credite coloniștilor, execută lucrările tehnice necesare și elaborează prin Direcțiunea Cadastrului și a lucrărilor tehnice planuri de construcții rurale cu devizele de materiale și cheltuelile respective, înlesnind coloniștilor executarea, dacă aceștia o cer.

Art. 117. — Statul avansează prin Casa Centrală a împroprietăririi sumele necesare pentru întocmirea gospodăriilor dela articolul precedent, urmând ca jumătate din aceste cheltueli să fie restituite de coloniști în timp de 40 de ani prin anuități cari încep după scurgerea celor dintâi cinci ani dela așezarea coloniștilor; cea laltă jumătate rămâne să fie suportată de Casa centrală a împroprietăririi din fondul ce i se va aloca anual din bugetul Statului.

Art. 118. — Au preferință la colonizare, în ordinea de precădere stabilită în tablourile de împroprietărire, locuitorii din regiune, din județ, din alte județe, din alte provincii.

Art. 119. — Toate celelalte dispozițiuni din prezenta lege, cari nu ar fi contrarii celor din acest capitol, se aplică și la colonizare.

CAPITOLUL XVI

Instrăinarea loturilor

Art. 120. — Loturile mici se pot vinde. Până la plata prețului, vânzarea loturilor nu se poate face decât în suprafața lor totală, astfel cum au fost cumpărate de la Casa centrală a împrumutării. Cumpărătorii sunt ținuți să achite integral datoria Casei centrale a împrumutării.

În aceleași condițiuni sunt permise și donațiunile și schimburile.

Aceste vânzări și donațiuni nu sunt permise decât după cinci ani de la punerea în stăpânire definitivă a loturilor.

Art. 121. — Casa, grădina și terenul alăturat, până la cel mult 1 hectar, cari fac corp cu casa, sunt intangibile; ele nu se pot ipoteca și nu pot fi urmărite sau vândute silit sub nici o formă.

Art. 122. — Pământul stăpânit de săteni poate fi cumpărat, sub rezerva dreptului de preemțiune a Statului, de orice cetățean român, cu obligațiunea de a-l pune în valoare personal.

Vânzările dintre sătenii cultivatori manuali de pământ, precum și acele făcute absolvenților școlilor de agricultură de toate gradele, nu sunt supuse dreptului de preemțiune al Statului.

Dreptul de preemțiune al Statului se exercită de Casa centrală a împrumutării, potrivit dispozițiunilor unui regulament special, care va desvolta și procedura aplicării.

Cumpărarea de loturi vândute prin această lege și prin legile anterioare de împrumutării, nu se poate

face de o singură persoană, decât până la 25 Ha în regiunile de munte și deal și 100 Ha în regiunile de șes.

Instituțiunile culturale recunoscute persoane morale pot cumpăra în fiecare comună unul sau cel mult două loturi, pentru a fi întrebuințate în scopuri culturale sau de interes economic obștesc.

Astfel de cumpărări se pot face numai cu autorizațiunea prealabilă a Casei centrale a împrumutării.

Art 123. — Pământul până la 10 Ha, aparținând sătenilor cultivatori nu se poate ipoteca decât numai către băncile populare, Casa centrală a împrumutării sau a instituțiilor autorizate de Stat.

Art 124. — Orice înstrăinări fără respectarea dispozițiilor de mai sus sunt nule de drept. Nulitatea se va pronunța de instanțele judecătorești prevăzute la art. 139 cu procedura prevăzută acolo. Odată cu nulitatea se va pronunța și deposedarea cumpărătorului.

Art 125. — Dispozițiunile din acest capitol se aplică și loturilor dobândite în virtutea legilor anterioare de împrumutării, de înstrăinarea bunurilor Statului și a acelora vândute de Casa rurală, afară de restricția de 5 ani dela art. 120.

Transferările pământurilor rurale dobândite în virtutea diferitelor legi de împrumutării se respectă.

Dispozițiunile legilor din 12 Februarie 1879, 3 Aprilie 1882, 10 Aprilie 1910, 18 Martie 1912 și 23 Aprilie 1916, sunt și rămân abrogate în cece privește înstrăinarea atât cu titlu oneros, cât și gratuit, a loturilor mici, adică a loturilor așa zise cu declarație, din Dobrogea veche.

Rămân în vigoare numai dispozițiunile art. 2 din legea pentru regularea proprietății imobiliare din Dobrogea din 3 Aprilie 1882.

Restricția de 5 ani din art. 120 nu se aplică acestor loturi.

CAPITOLUL XVII

Indivizibilitatea loturilor

Art. 126. — Pământul cultivabil nu se poate divide prin succesiune decât până la 2 hectare la șes și 1 hectar la munte și deal. Pentru locuri de casă, fabrici, grădini de legume, plantații de pomi și vii, diviziunea proprietății este permisă fără nici o limită.

Art. 127. — Prin derogare dela codul civil și cu respectarea articolului precedent orice proprietar de pământ poate desemna prin testament pe moștenitorul sau moștenitorii beneficiari, cari vor avea să despăgubească pe comoștenitori după normele legii de față.

Art. 128. — În cazul când împărțirea pământului între moștenitori nu s'ar putea face fără a încălca dispozițiunile art. 126 și în cazul când moștenitorul nu a fost desemnat conform art. 127, pământul poate fi atribuit, prin bună înțelegere, unuia din moștenitorii legali, cari sunt ținuți pentru aceasta a se prezenta singuri când sunt majori, sau prin tutori sau curatorul lor când sunt minori ori interziși, în fața judecătorului pentru a lua act de învoială.

Judecătorul de ocol poate să nu legitimeze invoiala, numai dacă tutorul sau curatorul e altă persoană decât tatăl sau mama moștenitorului și dacă socotește că invoiala nu ocrotește îndeajuns interesele moștenitorilor reprezentanți.

Art. 129. — În caz de neînțelegere între moștenitori, judecătorul, în termen de 10 zile dela cererea oricăruia dintre moștenitori, va chema toți moștenitorii prin citații individuale la domiciliu și va căuta să stabilească o înțelegere asupra aceluia sau acelor cari vor deveni

proprietari ai lotului sau loturilor și asupra despăgubirilor de acordat celorlalți moștenitori, înscrind înțelegerea într'un proces-verbal semnat și de părți.

În cazul când părțile nu cad la învoială, judecătorul va trage la sorți lotul sau loturile ce sunt de împărțit între moștenitori, fixând totdeauna și prețul potrivit cu valoarea inițială, și cu cota de scăzut din valoarea inițială pentru a nu împovăra prea mult pe viitorul proprietar și încheiând despre toate aceste operațiuni un proces verbal semnat și de părțile interesate.

În toate aceste cazuri, judecătorul de ocol va înainta procesul-verbal de constatare în original Casei centrale a împroprietării, oprind însă la dosar o copie cu semnătura sa.

Art. 130. — Moștenitorul asupra căruia rămâne pământul ia de drept în sarcina sa întreaga sumă convenită ca despăgubire fiecărui moștenitor în parte și are obligațiunea să achite partea fiecăruia în termen de 5 ani și cu o dobândă de 5% pe an, plătită din 6 în 6 luni, începând cu luna a doua dela recolta întâia a noului proprietar și continuând anual la același termen. În caz de întârziere mai mare de 3 luni dela data când urma să fie făcută plata, fie a capitalului fie a dobânzii comoștenitorii pot să ceară judecătorului de ocol, după normele arătate în art. 129, excluderea moștenitorilor cari nu și-au îndeplinit obligațiunile, rezilierea împărțelii și facerea unei noi împărțeli.

Art. 131. — Construcțiunile sau îmbunătățirile funciare făcute în cursul posesiunii de moștenitorul asupra căruia a rămas lotul nu împiedică operațiunea din articolul precedent, judecătorul urmând însă să stabilească pe baza unei evaluări drepturile la despăgubiri ce se cuvin.

Art. 132. — Moștenitorii loturilor pot să se împrumute la Casa centrală a împroprietării cu ipotecă asupra loturilor pentru sumele ce trebuie să răspundă celorlalți comoștenitori.

În acest caz Casa centrală a împroprietării va încașa odată cu ratele împrumutului acordat și anuitatea datorită pentru plata prețului loturilor.

Art. 133. — Toți proprietarii de pământ pot declara indivizibilă și supusă transmisiunii, după dispozițiunile cuprinse în acest capitol, o suprafață până la 50 ha.

Declarația va fi făcută în scris la judecătoria de ocol respectivă de către proprietar, care se va prezenta în persoană.

El va cuprinde numele proprietarului, domiciliul, situația, întinderea și vecinătățile terenului ce voește să se declare indivizibil și semnătura proprietarului.

În caz când proprietarul nu știe carte, declarația va fi semnată de redactorul sau scriitorul actului, care se va prezenta în persoană la judecătoria de ocol.

Judecătorul de ocol va primi declarația scrisă a proprietarului, va lua act de voința acestuia și va încheia proces verbal de cele constatate.

Declarația și procesul-verbal vor fi transcrise într'un registru anume alcătuit și ținut la judecătoria de ocol pe numele proprietarilor.

Art. 134. — Prin derogare la regulile stabilite prin codul civil, sătenii oroprietari de pământ au libertatea de a dona sau testa porțiunea indivizibilă arătată în art. 126 fără obligațiunea pentru donator sau legatar de a raporta chiar în numerar excedentul peste cotitatea disponibilă.

Art. 135. — Un regulament special va desvolta în amănunt aplicarea dispozițiunilor din acest capitol.

CAPITOLUL XVIII

Comasarea și ameliorațiunile funciare

Art. 136. — Pentru a se asigura putința exploatării lesnicioase și prielnice a pământului prin reunirea proprietăților rurale formate din mai multe parcele răzlețe, prin așezarea islazurilor și a tuturor terenurilor cu destinație specială în situația cea mai potrivită cu scopul căruia servesc, prin crearea unui acces lesnicios la toate parcelele și în genere prin parcelarea rațională a proprietății rurale, în raport cu necesitățile agricole, Casa centrală a împroprietăririi, prin Direcția Cadastrului și a lucrărilor tehnice, va executa comasarea terenurilor rurale în conformitate cu prevederile legii speciale de comasare.

CAPITOLUL XIX

Cultivarea loturilor.

Art. 137.—Pentru asigurarea unei bune culturi a pământului micii proprietăți, o cât mai bună întrebuințare a izlazurilor comunale, cum și punerea în valoare a produselor micii proprietăți, Casa centrală a împroprietăririi are dreptul de a stabili și impune micilor proprietari obligațiuni privitoare la planul de cultură, la organizarea mijloacelor de cultură și tovărășii, cari să îndrumeze pe săteni spre o cultură rațională și intensivă, la desfacerea produselor lor și îmbunătățirea rassei vitelor, determinând și sancțiunile de luat.

Art. 138.— Toți cumpărătorii de loturi după legea de față și după legile anterioare aflați într'o altă comună la o distanță mai mare ca de 15 km de comuna lor de reședință, sunt datori ca, în termen de cel mult trei ani dela luarea în stăpânire a lotului, să se mute în comuna de care depinde lotul.

Se exceptează funcționarii publici, muntenii împroprietăriți la câmp cu loturi până la 2 hectare și lotașii cari, păstrându și locuința, rămân totuș mai aproape de loturile lor, decât dacă s'ar muta în comuna de care depinde lotul.

Art. 139.—Acei cari nu vor îndeplini obligațiunile prevăzute în articolele de mai sus vor fi deposedați fără somațiune, după cererea Casei centrale de împroprietărire, printr'o hotărîre pronunțată de judecătorul de ocol, după cererea serviciului agricol județean și după ce va fi citat pe cel a cărui deposedare se cere.

Hotărîrea se va da cu drept de apel la tribunal. Termenul la apel este de 30 zile libere dela pronunțare dacă

este prezent și dela comunicare dacă este lipsă. Apelantul este dator să arate motivele apelului.

Tribunalul va judeca în camera de consiliu în termen de 15 zile maximum. Hotărîrea tribunalului va fi definitivă, fără opoziție sau recurs.

Procedura va fi gratuită și părțile se vor cita din oficiu.

Proprietarul deposedat are dreptul la restituirea valorii pământului plătită.

Art. 140.—În toate cazurile de deposedare loturile intră în proprietatea Casei centrale a improprietării, care va dispune de ele conform prevederilor acestei legi.

Art. 141.—Cumpărătorii de loturi cari nu vor fi achitați 4 rate semestriale din preț vor fi deposedați de către Casa centrală a improprietării pe cale administrativă, în termen de 3 luni dela data încunoștințării, fără judecată și fără îndatorirea de a urmări în prealabil încasarea ratelor.

CAPITOLUL XX

Plata loturilor

Art. 142. — De îndată ce s'a făcut improprietărea și sătenii au fost puși în stăpânirea loturilor, ei nu vor mai plăti arenda, ci anuitatea prețului dacă prețul pământului expropriat a fost fixat.

Art. 143. — Pământul cultivabil expropriat pe baza legii de față se va vinde sătenilor muncitori de pământ prevăzuți la art. 77 în loturi mici.

Prețul vânzării nu va putea întrece 20 ori prețul regional de arendă fixat în anul 1916 de către comisiile regionale pentru anii 1917—1922.

Toate celelalte vânzări se vor face pe prețul exproprierii stabilit la art. 36. În principiu, plata pământului se face în momentul intrării în posesie. Acelor cari nu vor fi în măsură să plătească în întregime pământul primit, se va acorda un termen de plată până la 20 ani, cu condiția de a vărsa înainte cel puțin 20% din preț. Comitetul agrar va putea reduce această obligație pentru sătenii lipsiți.

Incasarea ratelor se urmărește conform legilor ce sunt sau vor fi în vigoare pentru urmărirea veniturilor Statului.

Art. 144. — Plățile anticipate din preț se fac în contul și pe seama Casei centrale a improprietării, Direcția creditului ipotecar.

Aceste sume servesc exclusiv la amortizarea prin tragere la sorți a titlurilor de rentă amortibile, emise pentru plata pământului expropriat.

Art. 145. — Plata prețului pășunilor comunale înființate

sau completate prin legea promulgată prin înaltul decret regal No. 3.865 din 22 Septemvrie 1920 se face de comune, în condițiunile prevăzute în acest capitol pentru săteni.

CAPITOLUL XXI

Dispozițiuni finale

Art. 146.— Pentru aplicarea legii pășunilor comunale, care conform cu art. 28 din acea lege se face de organele de aplicare prevăzute în decretul-lege No. 3.697/918 atribuțiile comisiilor locale și județene prevăzute în acel decret sunt îndeplinite de comisiile de ocol pentru expropriere cari le înlocuște, din care face parte și șeful de ocol silvic, iar atribuțiunile comisiunilor regionale și cele ale comisiunilor centrale județene, atât pentru aplicarea legii pășunilor comunale, cât și pentru aplicarea decretelor-legi No. 3.697/918 și No. 4.839/919 vor fi îndeplinite de comisiile județene de expropriere.

Art. 147. — Casa centrală a împrăștiării este în drept ca, în scopul de a revinde cultivatorilor de pământ, să cumpere porțiunile de teren rămase pe seama proprietarului.

Art. 148.— Prin derogare dela art. 1252 și 1253 codul civil, toate proprietățile rurale ale minorilor, precum și cele supuse regimului dotal pot fi înstrăinate prin bună învoială, fără îndeplinirea altor formalități decât încuviințarea tribunalului, garantându-se banii proveniți din înstrăinare conform dispozițiunilor codului civil.

În caz când prin actele dotale ale femeilor măritate sub acest regim se prevede întrebuițarea averilor dotale exclusiv în cumpărări de moșii sau plasări în efecte rurale, soții vor putea cu autorizarea justiției întrebuița fondurile lor dotale în cumpărări de imobile urbane sau orice alte plasamente, aplicându-se dreptul comun în această privință cu derogare dela dispozițiunile actelor dotale.

Art. 149. — Terenurile pe cari s'au clădit fabrici sau orice alte stabilimente industriale nu sunt supuse restricțiunilor privitoare la pământurile rurale cuprinse în această lege din momentul terminării construcțiunii și începerii funcționării.

Art. 150. — Locuitorii îndreptățiți la împrăprietărire, cari la revizuirea ce s'ar face tablourilor de împrăprietărire nu vor declara exact întinderea pământului pe care îl posedă anterior aplicării acestei legi, vor fi deposedați de lotul care li s'a atribuit de comisiunile de împrăprietărire și amendați în folosul fiscului dela 500 la 1.000 lei.

Art. 151. — Prețul pământului pentru moșiile foste proprietatea județelor, comunelor și persoanelor juridice de interes public, cari au trecut în proprietatea Statului prin legea din 18 Martie 1912 și care a fost socotit potrivit art. 4 din suszisa lege, se va calcula conform art. 36 din prezenta lege, iar diferența în plus se va restitui județelor, comunelor și persoanelor juridice de utilitate publică, foste proprietare al acestor moșii.

Art. 152. — Toate operațiunile financiare decurgând din expropriere și împrăprietărire se fac prin Casa centrală a împrăprietării. Această instituție financiară se va organiza prin legea specială.

Art. 153. — Pentru anul agricol 1921—1922 pământurile expropriabile conform acestei legi se vor cultiva de către actualii deținători, dacă până la 15 Aprilie 1921 nu va fi intervenit o hotărâre definitivă de expropriere.

Pământurile expropriabile pentru pășuni comunale nu intră în prevederile acestui articol.

Art. 154. — Toate actele și transmisiunile fără nici o excepție, privitoare la expropriere și comasare, precum și toate actele judiciare, făcute în executarea legii de față, sunt scutite de orice taxe de timbru și înregistrare.

Art. 155. — Toate dispozițiile legii de față, relativ la cultivarea loturilor, se vor aplica tuturor proprietăților rurale date țăranilor prin diferitele legi de împrăprietărire.

Art. 156. — Un regulament de aplicare va completa și

lămuri în amănunt dispozițiunile prevăzute în această lege.

Art. 157. — Toate legile, decretele și regulamentele contrarii legii de față sunt și rămân abrogate.

Art. 158. — Decretele-legi arătate mai jos se ratifică. Dela data promulgării acestei legi ele se abrogă, afară de cele dela punctele 2 și 10.

1. Decretul-lege No. 3.697 pentru aplicarea exproprierii în vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 215 din 16 Decembrie 1918.

2. Decretul-lege No. 3.922/918 pentru înființarea C. C. a C. și I., publicat în „Monitorul Oficial“ No. 225 din 3 Ianuarie 1919.

3. Decretul-lege No. 655 pentru adăugire la art. 44 din decretul-lege de expropriere cu No. 3.697/918, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 256 din 13 Februarie 1919.

4. Decretul-lege No. 1.658 pentru modificarea art. 17, 43, 55, 56 și 57 din decretul lege No. 3.697/918 pentru aplicarea exproprierii în vechiul regat, publicat în «Monitorul Oficial» No. 10 din 29 Aprilie 1919.

5. Decretul-lege No. 1.999 pentru modificarea art. 30 32 și 33, cum și adăugirea art. 31 bis la decretul-lege No. 3.697/918, relativ la expropriere pentru utilitate națională în vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 30 din 24 Mai 1919.

6. Decretul-lege No. 2.488 pentru modificarea art. 52 din decretul-lege No. 3.697/918, relativ la exproprierea pentru cauză de utilitate națională în vechiul regat, publicat în «Monitorul Oficial» No. 53 din 24 Iunie 1919.

7. Decretul-lege No. 3.280 pentru adăugirea unui alineat la art. 5 din decretul-lege No. 3.697 din 1918 pentru exproprierea în vechiul regat, publicat în «Monitorul Oficial» No. 86 din 2 August 1919.

8. Decretul-lege No. 3.622 pentru adăugirea unui alineat la art 42 din decretul-lege de expropriere No. 3.697/918, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 104 din 27 August 1919.

9. Decretul-lege No. 3.785 pentru modificarea art. 41 din decretul lege No. 3.922/918, relativ la modificarea decretului-lege No. 3.697/918, privitor la exproprierea în

vechiul regat, publicat în «Monitorul Oficial» No. 111 din 5 Septembrie 1919.

10. Decretul-lege No. 3.856 pentru modificarea decretului-lege No. 3.922/918 pentru înființarea C. C. a C. I. în sensul de a i se da ca atribuții acordarea de împrumut comunelor rurale pentru cumpărarea de islazuri, precum și măsurătoarea și hotărnicia islazurilor comunale, publicat în „Monitorul Oficial” No. 114 din 9 Septembrie 1919.

11. Decretul-lege No. 4.840 pentru modificarea art. 25, 28, 30, 32 alin. II și 35 din decretul-lege No. 3.697/918 pentru exproprierea în vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial” No. 174 din 21 Noiembrie 1919.

12. Decretul-lege No. 1.407 pentru modificarea art. 37 și 48 din decretul-lege No. 3.697, relativ la expropriere pentru stabilirea ordinii de preferință la împrumut și modalitatea plății loturilor cumpărate din vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial” No. 2 din 2 Aprilie 1920.

13. Decretul-lege No. 1.682 pentru coconstituirea comitetelor locale și de ocol, stabilirea dreptului de împrumut în vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial” No. 15 din 23 Aprilie 1920.

14. Decretul-lege No. 2.097 pentru modificarea art. 37 din decretul-lege No. 3.697 modificat prin decretul-lege No. 1.407/920, relativ la stabilirea mărimii loturilor de împrumut în vechiul regat, publicat în „Monitorul Oficial” No. 29 din 12 Mai 1920.

15. Decretul-lege No. 2.099 pentru modificarea unor dispozițiuni din organizația obștilor în vederea împrumutării, publicat în „Monitorul Oficial” No. 29 din 12 Mai 1920.

16. Decretul-lege No. 2.100 pentru modificarea art. 31, 32, 33 și 34 din decretul-lege No. 3.697 din 1918, relativ la desființarea Comisiunii regionale și înființarea Comisiunii centrale județene, publicat în „Monitorul Oficial” No. 29 din Mai 1920.

17. Decretul-lege No. 3.681 pentru aplicarea dispozițiilor art. 19, alin. V din Constituție, privitoare la ex-

propriere pentru cauză de utilitate națională, publicat în „Monitorul Oficial“ cu No. 214 din 15 Decembrie 1918.

18. Decretul-lege No. 4.839 privitor la executarea definitivă și aplicarea pe teren a deciziunilor comisiei de expropriere, publicat în „Monitorul Oficial“ No. 174 din 21 Noembrie 1919.

Art. 159. — Aplicarea legii și controlul acestei aplicări se face de ministerul agriculturii.

Art. 160. — Potrivit art. 19, paragraful V, alin. II și III din Constituție, dispozițiunile cuprinse în articolele: 3 alin. I, 6, 7, 8, 9, 10, 13, 14, 16, 18, 21, 23, 24, 36 și 69 din această lege pentru reforma agrară din Oltenia, Muntenia, Moldova și Dobrogea au putere constituțională și fac de drept parte din art. 19 din Constituție.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

